

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ CLIL

ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΟ CLIL

Ορολογία:	4
Δομή του Εγχειριδίου	5
Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στο CLIL	6
1.1. Η πρόοδος του CLIL	6
1.2. Λοιπόν, τι ακριβώς είναι το CLIL;	6
1.3. Χαρακτηριστικά του CLIL	7
Κεφάλαιο 2: Γιατί CLIL;	8
2.1. Ταιριάζει το CLIL σε όλους τους εκπαιδευτικούς;	9
2.2. Ποια είναι τα οφέλη από τη χρήση του CLIL;	11
2.2.1. Συχνές Ερωτήσεις Εκπαιδευτικών	12
2.2.2. Συχνές Ερωτήσεις Μαθητών	19
2.2.3. Πώς εμπλέκονται οι γονείς	21
Κεφάλαιο 3: Τα 5Cs	22
3.1. Περιεχόμενο	22
3.2. Επικοινωνία	23
3.3. Ικανότητες	23
3.4. Κοινότητα	23
3.5. Γνωστική Ικανότητα	23
3.6. Ο Τροχός του Bloom & η Σωστή Επιλογή Εντολών	25
Κεφάλαιο 4: Η Προσέγγιση CLIL	26
4.1. Υπόβαθρο	26
4.2. Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης (ΖΕΑ) και Ικρίωματα	28
4.3. Η Αυτονομία του Εκπαιδευόμενου	30
4.4. Αλληλεπίδραση	31
4.5. «Ωρα Σκέψης του Εκπαιδευτικού»	32
Κεφάλαιο 5: Δείγματα Μαθημάτων CLIL	33
5.1. ΕΕΚ (Σχολές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης)	33
5.2. Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια	33
5.3. Μια εις βάθος εξέταση των δύο σεναρίων CLIL σε διαφορετικά επίπεδα	34
5.3.1. Σενάριο ΕΕΚ - Μια Μελέτη Περίπτωσης	34
5.3.2. Σενάριο Δημοτικής Εκπαίδευσης	40

Κεφάλαιο 6: Αξιολόγηση	45
6.1. Υπόβαθρο	45
6.2. Αξιολόγηση CLIL στην Πράξη	47
Δείγμα Πίνακα Αξιολόγησης	47
Κεφάλαιο 7: Δείγματα από βίντεο	51
Δείγματα από βίντεο	51
Πηγές	52

Συγγραφείς

Sandra Attard Montalto
Lindsay Walter
Maria Theodorou
Kleoniki Chrysanthou

Το CLIL4U έχει επιχορηγηθεί με την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Αυτή η δημοσίευση αντικατοπτρίζει τις απόψεις του συγγραφέα μόνο, και η επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για την οποιαδήποτε χρήση που μπορεί να προκύψει από τις πληροφορίες που περιλαμβάνει.

Ορολογία:

Σε όλο το εγχειρίδιο, κρίθηκε αναγκαίο να γίνει αναφορά στη γλώσσα που χρησιμοποιείται συνήθως στα σχολεία / τάξεις, και στην γλώσσα που στοχεύεται μέσα από ένα μάθημα με την μέθοδο CLIL.

Κατά τα τελευταία 10 χρόνια, η Ευρώπη έχει διευρύνει τα σύνορά της και σ αυτήν έχουν προστεθεί περισσότερα κράτη-μέλη. Η κινητικότητα και η διασυνοριακή μετανάστευση είναι πλέον κοινό φαινόμενο. Επιπλέον, τα ρεύματα προσφύγων και μεταναστών έχουν ως αποτέλεσμα ώστε η απλή ευρωπαϊκή τάξη να γίνει ένα πολυεθνικό περιβάλλον αποτελούμενο από μαθητές με πολυγλωσσικές ικανότητες.

Παραδοσιακά, οι γλωσσολόγοι και οι δάσκαλοι γλώσσας αναφερόντουσαν στην μητρική γλώσσαν ως πρώτη γλώσσα (L1), και σε οποιαδήποτε άλλη ξένη γλώσσα που μελετούσαν ως δεύτερη γλώσσα (L2). Στον απόηχο της διακρατικής κινητικότητας και μετανάστευσης της ΕΕ, οι όροι αυτοί καθίστανται παρωχημένοι.

Με την αναφορά στην γλώσσα που ομιλείται στη χώρα υποδοχής, ως μητρικής γλώσσας αγνοούνται οι μετανάστες, οι εθνικές μειονότητες ή εθνικιστές και η μητρική τους γλώσσα. Σκεφτείτε, για παράδειγμα, την περίπτωση ενός Αιθίοπα στη Ρώμη, ενός Βόσνιου στη Μάλτα, ενός Τούρκο στη Γερμανία, ενός Καταλανού στη Βαρκελώνη, ενός Ουαλού στην Ουαλία, ή ενός Σκωτσέζου ή ενός Ιρλανδού που μιλούν την δική τους εκδοχή της Γαελικής Γλώσσας. Χρησιμοποιώντας τον όρο L1 αγνοείται η γλώσσα της κληρονομιάς τους ή ίσως ακόμα και η πρώτη τους γλώσσα. Και τι γίνεται με τους δίγλωσσους μαθητές, οι οποίοι βρίσκονται στη Μάλτα ή σε μέρη της Ελβετίας; Η στοχευμένη γλώσσα θα μπορούσε ακόμη και να είναι και επίσημη γλώσσα της χώρας τους.

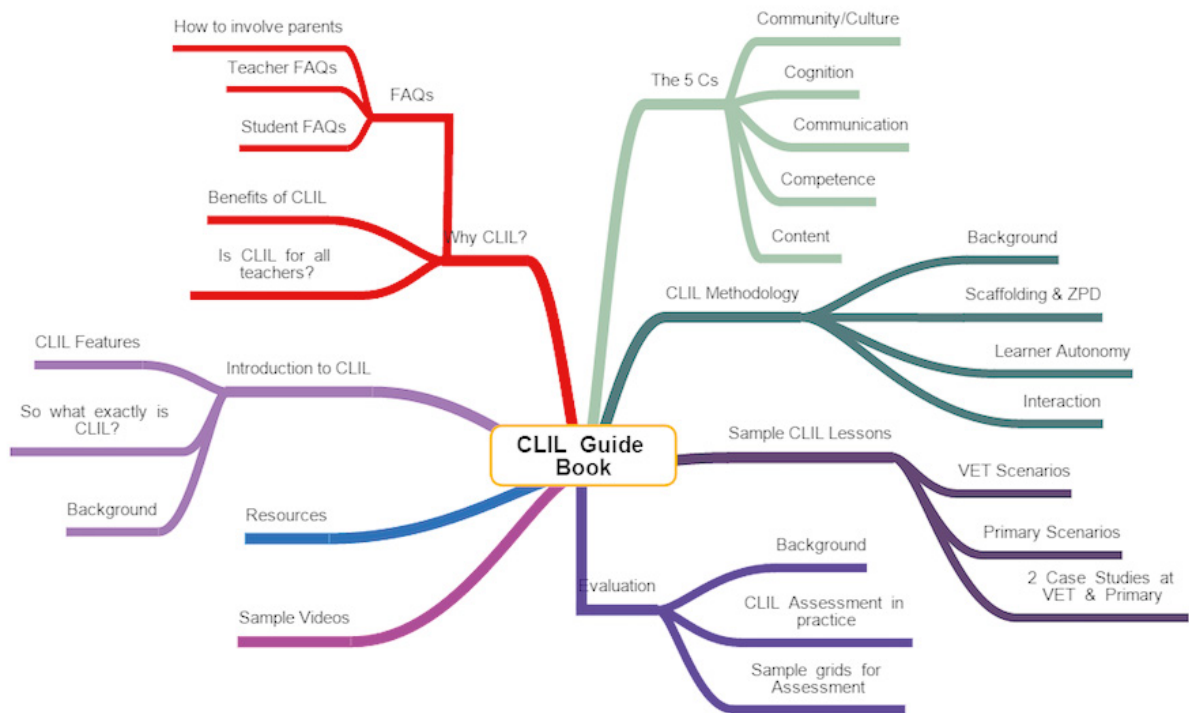
Η προσπάθεια να ξεπεραστούν οι δυσκολίες, η χρήση της αγγλικής ως παγκόσμιας γλώσσας είχε ως αποτέλεσμα σε πολλές χώρες η διδασκαλία της Αγγλικής να είναι μέρος του προγράμματος σπουδών. Τα Αγγλικά έχουν γίνει πλέον υποχρεωτικά στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, και ως εκ τούτου δεν θεωρείται πάντα μια «ξένη γλώσσα», αλλά μια δεύτερη γλώσσα.

Μετά από προσεκτική σκέψη, έχουμε αποφασίσει να αποστείλουμε τους όρους Πρώτη Γλώσσα (L1) (για την μητρική γλώσσα) και Δεύτερη Γλώσσα (L2) (ξένη γλώσσα), έτσι σε όλο το εγχειρίδιο θα χρησιμοποιούνται οι ακόλουθοι όροι:

Για τη γλώσσα που συνήθως χρησιμοποιείται στην τάξη, την «κανονική» όπως λέγεται, θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο School Lingua Franca (SLF) ή Σχολική Κοινή Γλώσσα (ΣΚΓ) ως τη γλώσσα μέσα από την οποία η τάξη μαθαίνει, λειτουργεί και επικοινωνεί.

Για τη γλώσσα που στοχεύεται να μάθουν μαζί με το περιεχόμενο, θα χρησιμοποιήσουμε τον όρο Στοχευμένη Γλώσσα (Targeted Language - TL) ή Επιπρόσθετη Γλώσσα (Additional Language -AL). Αυτοί οι όροι θα χρησιμοποιούνται ως συνώνυμα.

Δομή του Εγχειριδίου

Κεφάλαιο 1: Εισαγωγή στο CLIL

1.1. Η πρόοδος του CLIL

Ο όρος Ενσωματωμένη Εκμάθηση Περιεχομένου και Γλώσσας (CLIL) πρωτοχρησιμοποιήθηκε το 1994, σε συνεργασία με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Ακολούθησε μια πανευρωπαϊκή συζήτηση βασισμένη στην εμπειρογνωμοσύνη της Φινλανδίας και της Ολλανδίας για το πώς να επιτευχθεί η αριστεία στην εκμάθηση γλωσσών, όπως αυτή διεξαγόταν σε ορισμένου τύπου σχολεία, στα γενικά σχολεία και τα κολέγια που χρηματοδοτούνται από την κυβέρνηση.

Εκείνη την εποχή, η εισαγωγή του CLIL ήταν τόσο πολιτική όσο και εκπαιδευτική. « Η πολιτική σκοπιά βασίστηκε σε ένα όραμα ότι η κινητικότητα σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση απαιτούσε υψηλότερα επίπεδα γλωσσικής ικανότητας σε συγκεκριμένες γλώσσες από ό, τι υπήρχαν εκείνη την εποχή. Το εκπαιδευτικό κομμάτι επηρεάστηκε κυρίως από χώρες όπου επικρατεί διγλωσσία όπως ο Καναδάς. Σε αυτές τις χώρες υπήρξε η ανάγκη να σχεδιαστούν αλλά και να προσαρμοστούν οι υπάρχουσες διδακτικές μέθοδοι ώστε να παρέχονται ψηλότερου βαθμού ικανότητες σε μεγαλύτερο αριθμό φοιτητών». Marsh (2012).

Τώρα, είκοσι περίπου χρόνια αργότερα η έννοια του CLIL έχει αναδειχθεί όχι μόνο ως ένα μέσο για τη βελτίωση πρόσβασης σε επιπλέον γλώσσες, αλλά επίσης και για την εισαγωγή καινοτόμων πρακτικών στο πρόγραμμα σπουδών γενικά.

Το CLIL ως προσέγγιση έχει σιγά σιγά γίνει αποδεκτό στις Ευρωπαϊκές χώρες. Στην πραγματικότητα, σε ορισμένες χώρες, απαιτείται από τους εκπαιδευτικούς σήμερα να χρησιμοποιούν το CLIL στις τάξεις τους. Η τάση αυτή δείχνει ότι η μέθοδος CLIL θα χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στο μέλλον στις περισσότερες χώρες της Ευρώπης.

1.2. Λοιπόν, τι ακριβώς είναι το CLIL;

Ορισμός:

«Το CLIL είναι μια εκπαιδευτική προσέγγιση με διπλό στόχο, κατά την οποία χρησιμοποιείται επιπρόσθετη γλώσσα για τη διδασκαλία και την εκμάθηση τόσο της γλώσσας όσο και του περιεχομένου». (EuroCLIL 1994)

Με απλά λόγια, το CLIL ενσωματώνει τόσο τη Διδασκαλία του Περιεχομένου όσο και την Εκμάθηση Γλωσσών. Χρησιμοποιώντας την μέθοδο CLIL, οι μαθητές μαθαίνουν ένα ή περισσότερα από τα σχολικά τους μαθήματα μέσα από μια στοχευμένη γλώσσα, συχνά την Αγγλική, αλλά μερικές φορές μέσα από μια άλλη δεύτερη γλώσσα. Οι μαθητές δεν αναμένεται να είναι κατέχουν τέλεια τη νέα γλώσσα, πριν αρχίσουν τις σπουδές τους. Μαθαίνουν τη γλώσσα που χρειάζονται για τις σπουδές τους παράλληλα με το περιεχόμενο του μαθήματος.

Με τη μέθοδο CLIL, η εκμάθηση του περιεχομένου και η εκμάθηση της γλώσσας είναι εξίσου σημαντικές. Και τα δύο είναι σημαντικά μαθήματα του προγράμματος σπουδών για τους μαθητές/φοιτητές, και αναπτύσσονται και ενσωματώνονται αργά, αλλά σταθερά. Μακροπρόθεσμα, οι μαθητές μαθαίνουν τόσο το περιεχόμενο όσο και τη νέα γλώσσα εξίσου καλά, αν όχι καλύτερα, από φοιτητές που σπουδάζουν το περιεχόμενο και τη γλώσσα σε ξεχωριστές τάξεις.

Η μέθοδος CLIL συνεπάγεται αλλαγή της εστίασης στην τάξη. Όταν οι καθηγητές χρησιμοποιούν την Σχολική Κοινή Γλώσσα -School lingua franca (SLF)- ως μέσο διδασκαλίας, μπορούν να πουν στους μαθητές αυτά που θέλουν να ξέρουν και οι μαθητές μπορούν να τα καταλάβουν. Ωστόσο, όταν διδάσκουν το αντικείμενό τους χρησιμοποιώντας μια νέα γλώσσα, αυτό δεν είναι δυνατό. Θα πρέπει να δείξουν στους μαθητές πώς να βρίσκουν πληροφορίες από μόνοι τους, και πώς να συνεργάζονται και να συζητούν για να ανακαλύψουν νέες ιδέες, έτσι ώστε η χρήση της γλώσσας να γίνεται μέρος της διαδικασίας της μάθησης. Με άλλα λόγια, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αλλάξουν τη μεθοδολογία τους και να βρουν διάφορους τρόπους για να βοηθήσουν τους μαθητές να μάθουν.

Με τον τρόπο αυτό, ο εκπαιδευτικός προετοιμάζει τους νεαρούς μαθητές/φοιτητές για το σύγχρονο κόσμο, όπου οι άνθρωποι εργάζονται σε ομάδες εργασίας, χρησιμοποιούν άλλες γλώσσες για να συζητήσουν με συναδέλφους και να επικοινωνούν με ανθρώπους σε διάφορες χώρες. Καλούνται να λύσουν προβλήματα, να σχεδιάσουν τη δική τους εργασία και να μάθουν πράγματα για τον εαυτό τους, χρησιμοποιώντας μια σειρά από πηγές, κυρίως το Διαδίκτυο.

Το CLIL έχει σχεδιαστεί για να προετοιμάσει τους νέους για το μέλλον. Παρέχει το πρώτο βήμα για αυτόνομη εκμάθηση και κατανόηση.

1.3. Χαρακτηριστικά του CLIL

Οι Ιωάννου Γεωργίου Σ, και Παύλου, Π (2011) αναφέρουν ότι η μέθοδος CLIL έχει τρία κύρια χαρακτηριστικά:

α) Η εκμάθηση μιας επιπλέον γλώσσας (AL) είναι ενσωματωμένη σε θέματα περιεχομένου, όπως η επιστήμη, η ιστορία ή η γεωγραφία. Οι μαθητές μαθαίνουν τη γλώσσα-στόχο, μέσω της οποίας το περιεχόμενο απλοποιείται.

β) Η μέθοδος CLIL έχει τις ρίζες της σε διάφορα κοινωνικό-γλωσσικά και πολιτικά πλαίσια και σχετίζεται με οποιαδήποτε γλώσσα, ηλικία και μορφωτικό επίπεδο από την προσχολική, πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια, τριτοβάθμια στην επαγγελματική εκπαίδευση. Με αυτή την έννοια, το CLIL ανταποκρίνεται στην πρόταση του προγράμματος της Διά Βίου Μάθησης της ΕΕ για όλους τους πολίτες, όπου η πολυγλωσσία και η πολυπολιτισμικότητα θεωρείται ότι προάγει την ενσωμάτωση, την κατανόηση και την κινητικότητα μεταξύ των Ευρωπαίων.

γ) Η μέθοδος CLIL είναι μια προσέγγιση που περιλαμβάνει την ανάπτυξη των κοινωνικών, πολιτιστικών, γνωστικών, γλωσσικών, ακαδημαϊκών και άλλων δεξιοτήτων μάθησης, οι οποίες με τη σειρά τους διευκολύνουν τα επιτεύγματα τόσο στο περιεχόμενο όσο και στη γλώσσα. (πρβλ Mehisto et al 2008: 11-12).

Κεφάλαιο 2: Γιατί CLIL;

Ένας σημαντικός λόγος για την εισαγωγή του CLIL είναι να βοηθήσει τον τομέα της εκπαίδευσης να προετοιμάσει τους μαθητές/φοιτητές του σήμερα για τον κόσμο της εργασίας του σήμερα, καθώς και του αύριο. Οι νέοι πρέπει να είναι έτοιμοι να αντιμετωπίσουν διαφορετικές προκλήσεις από εκείνες που αντιμετωπίζουν οι γονείς και οι παππούδες τους.

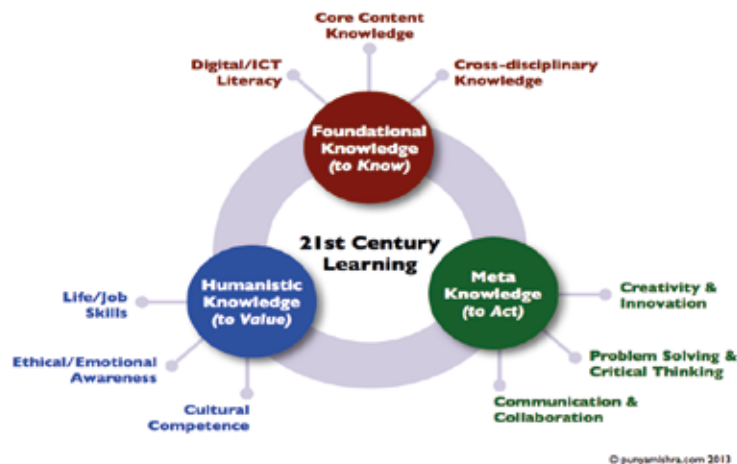
Για το μεγαλύτερο μέρος του εικοστού αιώνα, το σύνολο των δεξιοτήτων που απαιτούνταν για το εργατικό δυναμικό ήταν πολύ πιο απλό από ό, τι είναι σήμερα. Τα σχολεία προετοίμαζαν τους μαθητές τους για τον κόσμο της εργασίας με τη διδασκαλία ανάγνωσης, γραφής και αριθμητικής, δίνοντάς τους κάποιες πληροφορίες για τον κόσμο όπου ζούσαν, καθώς και με την επιμόρφωσή τους σε πρακτικές δεξιότητες όπως δακτυλογραφία, μαγειρική ή διατήρηση καλής φυσικής κατάστασης. Οι μαθητές έπρεπε να συνηθίσουν να ακολουθούν μια τακτική καθημερινή ρουτίνα, να θυμούνται πληροφορίες και να ακολουθούν οδηγίες.

Αντιθέτως, σκεφτείτε την προετοιμασία των μαθητών για απασχόληση στον σύγχρονο κόσμο. Ποιες δεξιότητες αναμένουμε ότι μπορεί να χρειαστούν οι σημερινοί και οι αυριανοί εργαζόμενοι;

Θα πρέπει να είναι ανεξάρτητοι και ευέλικτοι ως προς το πότε και πώς λειτουργούν. Θα πρέπει να είναι εξοπλισμένοι με δεξιότητες πληροφορικής, καθώς και να είναι σε θέση να βρουν όλες τις πληροφορίες που χρειάζονται στο διαδίκτυο ή μέσω των διαδικτυακών κοινωνικών μέσων δικτύωσης. Το εργατικό δυναμικό θα πρέπει επίσης να έχει τις αναγκαίες κοινωνικές και επικοινωνιακές δεξιότητες ώστε τα άτομα να συνεργάζονται σε ομάδες εργασίας (project teams), αντί να εργάζονται ατομικά. Ίσως χρειαστεί να είναι καλά εκπαιδευμένα στο θέμα τους, αλλά και να έχουν κίνητρα για να μάθουν περισσότερες δεξιότητες και γλώσσες καθώς οι θέσεις εργασίας συνεχώς αλλάζουν και να αναπτύσσονται. Σίγουρα θα ήταν χρήσιμο εάν μπορούσαν να εκμεταλλευτούν τις γλωσσικές και διαπολιτισμικές δεξιότητες που απαιτούνται σε πολυεθνικές βιομηχανίες και πολυπολιτισμικές κοινότητες.

Ως εκπαιδευτικοί, πρέπει να αναπτύξουμε νέους ανθρώπους που μπορούν να αναλάβουν την ευθύνη για το δικό τους έργο, που μπορούν να συνεργαστούν με άλλους ανθρώπους και να σκεφτούν από μόνοι τους.

Παρακάτω είναι ένα διάγραμμα που περιγράφει τι θα πρέπει να περιλαμβάνει η Εκπαίδευση του 21ου αιώνα για να εκπαιδευτούν οι φοιτητές/μαθητές και να προετοιμαστούν για τον κόσμο του σήμερα.

2.1. Ταιριάζει το CLIL σε όλους τους εκπαιδευτικούς;

Όταν είναι εφικτό, είναι προτιμότερο να υπάρχει συνεργασία μεταξύ του καθηγητή ειδικού μαθήματος και των καθηγητών ξένων γλωσσών στο σχολείο κατά τη δημιουργία μιας τάξης CLIL (Pavesi et al 2001).

Ωστόσο, αυτό δεν είναι πάντα εφικτό, και οι καθηγητές CLIL συχνά πρέπει να εκτελέσουν και τους δύο ρόλους. Αυτό συχνά δημιουργεί άγχος, όταν οι εκπαιδευτικοί που είναι καλοί γνώστες του μαθήματος τους, αλλά δεν κατέχουν τη γλώσσα-στόχο, αναγκάζονται να χρησιμοποιήσουν το CLIL.

Αυτό είναι ένα συνηθισμένο σχόλιο από ένα καθηγητή ειδικότητας:

“Είμαι ένας καθηγητής που χρησιμοποιεί τη μέθοδο CLIL, και ξέρω τι περιεχόμενο θέλω να μάθουν οι μαθητές μου. Αλλά πώς μπορώ να ξέρω ποια γλώσσα να τους διδάξω;” Οι καθηγητές CLIL δεν διδάσκουν το είδος της γλώσσας που μαθαίνουν οι μαθητές συνήθως σε μάθημα γλώσσας.

- Οι μαθητές/φοιτητές του CLIL δεν ακολουθούν πρόγραμμα σπουδών το οποίο είναι βασισμένο στην ανάπτυξη της γραμματικής.
- Οι μαθητές/φοιτητές του CLIL δεν μαθαίνουν τουριστική γλώσσα όπως «Μπορείτε να μου πείτε το δρόμο για τον Πύργο του Άιφελ;» ή «Πόσο κοστίζει αυτή η μπλούζα;»
- Οι μαθητές/φοιτητές του CLIL δεν μαθαίνουν τη γλώσσα μέσα από το είδος των θεμάτων που βρίσκονται συνήθως στα βιβλία γλώσσας, όπως «Η οικογένειά μου», «Ταξίδι» ή «Διαφήμιση».

Με άλλα λόγια, οι εκπαιδευτικοί που χρησιμοποιούν την μέθοδο CLIL δεν διδάσκουν Βασικές Δεξιότητες Διαπροσωπικής Επικοινωνίας {Basic Interpersonal Communication Skills (BICS)}.

Τι είδους γλώσσα λοιπόν διδάσκουν οι εκπαιδευτικοί του CLIL;

Αυτό μπορεί να περιγραφεί σε τρεις κατηγορίες.

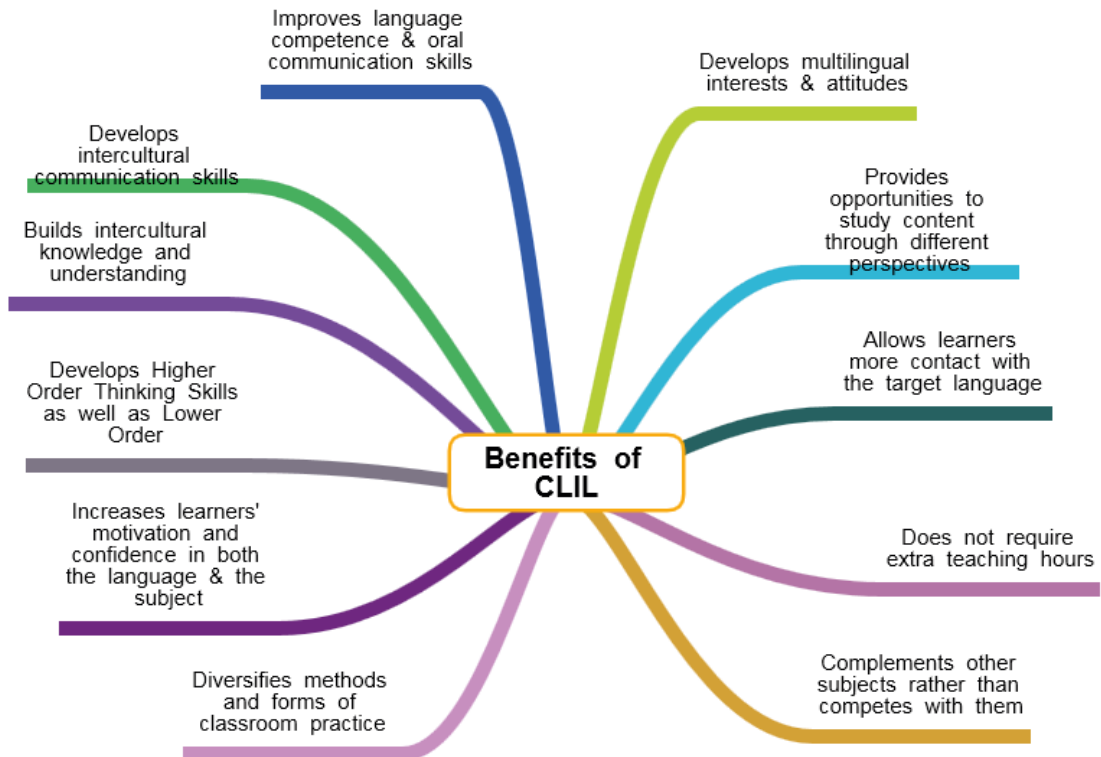
- Πρώτα απ' όλα, οι μαθητές/φοιτητές CLIL πρέπει να γνωρίζουν το ειδικό λεξιλόγιο του μαθήματος για το θέμα που μαθαίνουν, όπως «έδαφος», «οροπέδιο», «εκβολές ποταμών» ή «πλημμύρα» για τη γεωγραφία, ή «αναλογία», «διαίρεση» «κλάσμα» ή «δεκαδικό» για τα μαθηματικά. Μπορούν επίσης να μάθουν τη γραμματική που απαιτείται για το θέμα, όπως τον Αόριστο και την χρήση του 'used to' για την ιστορία, ή υποθετικές προτάσεις « αν, τότε,» για την επιστήμη.
- Οι μαθητές/φοιτητές του CLIL πρέπει επίσης να μάθουν τη γλώσσα που θα χρειαστούν για να εκτελούν τις ασκήσεις τους κατά τη διάρκεια του μαθήματος, όπως εισαγωγικές φράσεις «υπάρχει» ή «υπάρχουν» και δείκτες ακολουθίας όπως «πρώτον», «μετά από αυτό» ή «τελικά» για τη γραφή, ή Λειτουργική Γλώσσα όπως για παράδειγμα «διαφωνώ με» ή «Εμείς, θα αποφασίσουμε για» για ομαδική εργασία.
- Οι μαθητές/φοιτητές του CLIL μαθαίνουν το είδος της γλώσσας που τους βοηθά να οργανώνουν τις σκέψεις τους και να λύνουν προβλήματα, όπως «αναλύω», «κατηγοριοποιώ» ή «σχεδιάζω».

Αυτό το είδος της εκμάθησης γλωσσών ονομάζεται CALP - Γνωστική Ακαδημαϊκή Γλωσσομάθεια. {CALP – Cognitive Academic Language Proficiency.}
BICS και CALP είναι όροι που εισάγονται από τον Jim Cummins (1979).

2.2. Ποια είναι τα οφέλη από τη χρήση του CLIL;

Σύμφωνα με το άρθρο 5 του τόμου 1 (4) του Διεθνούς CLIL Ερευνών Εφημερίδα «Αντιμέτωποι με το CLIL: Απώλειες από εφαρμογές CLIL στη Γερμανία», το CLIL ως μέθοδος έχει τα ακόλουθα πλεονεκτήματα.

CLIL:

Ο Wolff, 2004, αναφέρει επίσης ότι:

- Οι μαθητές είναι πιο επιτυχημένοι και πιο πρόθυμοι από τους συμμαθητές τους στις παραδοσιακές τάξεις
- Οι μαθητές βλέπουν το περιεχόμενο από μια διαφορετική και ευρύτερη προοπτική, όταν αυτό διδάσκεται σε άλλη γλώσσα (πολύ-προοπτική / πολυπρισματική θεώρηση) (Wolff, 2004)
- Οι μαθητές/ φοιτητές αναπτύσσουν πιο ακριβείς ακαδημαϊκές έννοιες, όταν εμπλέκεται μια άλλη γλώσσα (Lamsfuss-Schenk, 2002)
- Με το CLIL, η εκμάθηση του συγκεκριμένου θέματος είναι διαπολιτισμική. (Christ, 2000)

2.2.1. Συχνές Ερωτήσεις Εκπαιδευτικών

1. Αφού είμαι καθηγητής ειδικού θέματος, γιατί να ενσωματώσω στο μάθημα μου την γλώσσα;

Με την διδασκαλία μέσω CLIL, βοηθάς τους μαθητές σου όχι μόνο με τη διδασκαλία του συγκεκριμένου μαθήματος, αλλά και με την προετοιμασία τους για την μελλοντική τους δουλειά, όπου θα χρειάζεται να γνωρίζουν το θέμα τους σε μια επιπλέον γλώσσα.

Είναι επίσης ολιστικός τρόπος διδασκαλίας ο οποίος ενσωματώνει όχι μόνο το περιεχόμενο και την γλώσσα, αλλά επίσης, τρόπο σκέψης και ικανότητες σχετικές με την κοινότητά τους. Ως αποτέλεσμα, διδάσκεις στους μαθητές σου τις ικανότητες που χρειάζονται για την μελλοντική τους εργοδότηση και απλά και μόνο ένα περιεχόμενο.

2. Είμαι καθηγητής γλώσσας. Πώς μπορώ να βοηθήσω καθηγητές ειδικότητας αφού δεν γνωρίζω τίποτα σχετικά με το θέμα τους;

Είναι δύσκολο να μάθεις μια γλώσσα εκτός περιεχομένου. Παραδοσιακά, οι καθηγητές ξένων γλωσσών χρησιμοποιούν τα βιβλία των μαθημάτων που είναι βασισμένα στο θέμα, και τα οποία μπορεί να είναι άσχετα με τη ζωή του μαθητή. Σε αντίθεση, η εκμάθηση γλωσσών στο πλαίσιο ενός σχολικού θέματος μπορεί να είναι κίνητρο, δεδομένου ότι έχει ένα σαφή στόχο που είναι σχετικός με το μαθητή. Είναι σαν ένα μάθημα ESP (Αγγλικά για Ειδικούς Σκοπούς) για ένα μέλος του πληρώματος πτήσης ή Υπεύθυνου Πωλήσεων.

Όταν οι μαθητές έχουν ήδη κάποια βασική γνώση του περιεχομένου, αυτό μπορεί να οδηγήσει στην ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ τους, και με τον καθηγητή, στην Επιπρόσθετη γλώσσα (ΕΓ). Αυτό αναπτύσσει την εκμάθηση τόσο στο περιεχόμενο όσο και στην Επιπρόσθετη Γλώσσα.

3. Ναι, αλλά ακόμη δεν γνωρίζω αρκετά για το περιεχόμενο του μαθήματος!

Ο καθηγητής ξένων γλωσσών δεν διδάσκει περιεχόμενο, και δεν αναμένεται να κάνει κάτι τέτοιο, αλλά χρησιμοποιεί το περιεχόμενο ως μέσο για την εισαγωγή στη γλώσσα. Σε άλλες περιπτώσεις, ο καθηγητής γλώσσας συνεργάζεται στενά με τους εκπαιδευτικούς περιεχομένου για να τους προσφέρει καθοδήγηση σχετικά με τη γλώσσα που χρειάζονται στα μαθήματά τους. Εδώ ο καθηγητής γλώσσας αναλαμβάνει το ρόλο του « συμβούλου » στους εκπαιδευτικούς του περιεχομένου .

Σε τι διαφέρει η εκμάθηση γλώσσας μέσω CLIL από τον παραδοσιακό τρόπο μάθησης;

Η γλώσσα που οι μαθητές μαθαίνουν σε ένα μάθημα CLIL δεν είναι η τυπική γλώσσα που διδάσκεται σε ένα παραδοσιακό μάθημα γλώσσας, αλλά η γλώσσα που αφορά το μέλλον τους. Είναι ένα εργαλείο επικοινωνίας στο πλαίσιο του περιεχομένου. Δεδομένου ότι ο πρωταρχικός στόχος είναι να επικοινωνούν και όχι να μάθουν απλώς τη γραμματική και το συντακτικό της γλώσσας, οι μαθητές συνειδητοποιούν ότι μπορούν να χρησιμοποιήσουν τη γλώσσα χωρίς αρχικά να τη γνωρίζουν σε βάθος. Το CLIL βοηθά τους μαθητές να χρησιμοποιούν ταυτόχρονα τη στοχευμένη γλώσσα και να αποκτήσουν γνώση του περιεχομένου.

5. Πώς μπορώ να πείσω τους μαθητές μου να δεχτούν το CLIL;

Μερικοί μαθητές μπορεί αρχικά να είναι απρόθυμοι να χρησιμοποιήσουν μια Επιπρόσθετη Γλώσσα (ΕΓ) για να μάθουν το περιεχόμενο. Μπορεί να αισθάνονται ότι αυτό θα κάνει το φόρτο εργασίας τους μεγαλύτερο από ό, τι πραγματικά είναι.

Είναι σημαντικό να συζητηθούν με τους μαθητές οι λόγοι για μάθηση μέσω CLIL και να τονιστούν τα οφέλη του, όπως το γεγονός ότι θα ανοίξει τις πόρτες για την κινητικότητα εργασίας στο μέλλον. Ακόμη και αν οι μαθητές δεν εργαστούν στο εξωτερικό, θα επωφεληθούν από τη γνώση μιας επιπρόσθετης γλώσσας, ειδικά την εξειδικευμένη γλώσσα που σχετίζεται με την εργασία τους. Οι εργοδότες είναι πιο πιθανό να απασχολούν άτομα που έχουν το πρόσθετο πλεονέκτημα της επιπλέον γλώσσας.

Η εκμάθηση γλωσσών μέσα από το CLIL αναπτύσσεται οργανικά. Με τον καιρό, οι μαθητές εμπλουτίζουν το λεξιλόγιό τους και η στοχευμένη γλώσσα γίνεται σαφέστερη. Οι μαθητές αποκτούν αυτοπεποίθηση και μπορούν να εκφραστούν με μεγαλύτερη ευκολία, παρά τα λάθη (στη γραμματική, συντακτικό, ορθογραφία ή την προφορά). Η «Επιτυχία» της εκμάθησης γλωσσών, σύμφωνα με το CLIL, αποδεικνύεται από την επικοινωνιακή χρήση της Επιπρόσθετης γλώσσας.

Όπου είναι δυνατόν, οι μαθητές θα πρέπει να ενθαρρύνονται να έρθουν σε επαφή με μαθητές από άλλες χώρες, να ανταλλάξουν ιδέες σχετικά με το θέμα που μαθαίνουν. Είναι σχετικά απλό να δημιουργηθεί ένα έργο e-Twinning με κάποια άλλη τάξη μέσω : www.etwinning.net

6. Πώς μπορώ να διδάξω την καινούρια γλώσσα αν το δικό μου επίπεδο δεν είναι πολύ ψηλό;

Αυτός είναι ίσως ο μεγαλύτερος φόβος για κάθε δάσκαλο περιεχομένου και έχει προκαλέσει απροθυμία στο να διδάσκουν οι καθηγητές περιεχομένου χρησιμοποιώντας την μέθοδο CLIL .

Μια θετική προσέγγιση θα μπορούσε να ήταν να συζητήσετε τις ανασφάλειές σας με το διευθυντή του σχολείου σας και να ζητήσετε τη βοήθεια των καθηγητών ξένων γλωσσών ως «ειδικού στις ξένες γλώσσες». Να θυμάστε ότι είστε ο «ειδικός περιεχομένου». Χρησιμοποιώντας το CLIL δεν σημαίνει ότι αρχίζετε να διδάσκετε ολόκληρη την γλώσσα. Ο στόχος σας είναι να διδάξετε το περιεχόμενο, ενώ ενσωματώνετε την νέα γλώσσα που απαιτείται για τα μαθήματά σας. Διευκολύνετε την εκμάθηση της νέας γλώσσας παρέχοντας ευκαιρίες και ενθαρρύνοντας τους μαθητές σας να την χρησιμοποιήσουν.

Το Προκαταρτικό Μάθημα μας CLIL4U OnLine έχει ως στόχο να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς με χαμηλό γλωσσικό επίπεδο να εξοικειωθούν περισσότερο με την αγγλική γλώσσα, η οποία είναι συχνά η επιπρόσθετη γλώσσα που χρησιμοποιείται στο CLIL, και είναι η γλώσσα που χρησιμοποιούμε για την παράδοση του μαθήματος. Οι γλωσσικές αναφορές θα σας βοηθήσουν να αυξήσετε τις γνώσεις σας στην αγγλική γλώσσα και οι ασκήσεις θα σας παρέχουν πρακτική εξάσκηση. Ακολουθώντας το σύντομο Προκαταρτικό Μάθημα στο δικό σας χρόνο, μπορείτε να αποκτήσετε περισσότερη αυτοπεποίθηση στην αγγλική γλώσσα. Κάντε κλικ εδώ για να δείτε την σειρά μαθημάτων CLIL4U [Click here](#)

7. Πώς θα τα βγάλω πέρα με όλη την ύλη εάν θα πρέπει να διδάξω και γλώσσα και περιεχόμενο;

Η γλώσσα που διδάσκετε με το CLIL δεν είναι μια πλήρης σειρά μαθημάτων γλώσσας . Είναι απλά η σχετική γλώσσα με το μάθημα που διδάσκετε . Δεν υπάρχει ύλη γλώσσας που πρέπει να διδάξετε . Η γλώσσα εισάγεται σύντομα και μόνο στις σχετικές « μερίδες » που απαιτούνται , επιτρέποντας στους μαθητές να επικεντρώνονται στην διδακτέα ύλη του περιεχομένου σας .

8. Έχω ήδη ένα τεράστιο φόρτο εργασίας. Πρέπει να δημιουργήσω όλο το υλικό και τις πηγές που χρειάζομαι;

Οι εκπαιδευτικοί του CLIL υιοθετούν και προσαρμόζουν το υπάρχον υλικό για να το καταστήσουν προσβάσιμο στους μαθητές τους. Για παράδειγμα, χρησιμοποιούνται διαγράμματα και άλλα σαφή οπτικά μέσα για την επεξεργασία πληροφοριών και καταγραφής ώστε να γίνει η επεξεργασία της επιπρόσθετης γλώσσας πιο εύκολη για τους εκπαιδευόμενους.

9. Που μπορώ να βρω το κατάλληλο υλικό για το σωστό επίπεδο;

Υπάρχουν βάσεις δεδομένων με πηγές CLIL που διατίθενται σε διάφορες γλώσσες, για παράδειγμα:

<http://languages.dk/databank/materialslist.php>

Μια άλλη χρήσιμη βάση δεδομένων με πολύγλωσσες πηγές είναι το CLILStore:

<http://multidict.net/clilstore/>

Άλλες πολύ καλές πηγές που περιέχουν ιδέες για τη διδασκαλία της αγγλικής γλώσσας μέσω CLIL είναι το British Council και το OneStopEnglish. Οι ιδέες μπορούν να προσαρμοστούν και για την διδασκαλία μέσω CLIL σε άλλες γλώσσες.

Τέλος, οι εκδότες εκδίδουν περισσότερα βιβλία για το CLIL. Για παράδειγμα, να ελέγχετε το OUP, CUP και τις ιστοσελίδες Express Publishing τακτικά για να δείτε τι βιβλία έχουν εκδοθεί πρόσφατα.

10. Ως καθηγητής ειδικού θέματος, θα πρέπει να αξιολογήσω την γλώσσα των μαθητών μου;

Η αξιολόγηση αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της μάθησης, αλλά εσύ αποφασίζεις τα κριτήρια αξιολόγησης της γλώσσας. Είναι χρήσιμο να επικεντρωθείς στα σημεία της γλώσσας που καλύπτονται στην τάξη. Μπορείς να δημιουργήσεις ένα πίνακα αξιολόγησης, ώστε οι μαθητές να έχουν επίγνωση του τι πρόκειται να αξιολογήσεις, που θα είναι διαφορετικό από αυτό που θα αξιολογήσουν οι καθηγητές γλώσσας στις τάξεις τους. Στο κεφάλαιο αναφορικά με την αξιολόγηση (κεφ.6) μπορείς να βρεις πρακτικά παραδείγματα στον πίνακα αξιολόγησης.

11. Γιατί δεν μπορώ απλά να χρησιμοποιήσω ένα βιβλίο του μαθήματος γραμμένο για μαθητές/φοιτητές της επιπρόσθετης γλώσσας (ΕΓ);

Όλα τα εκπαιδευτικά εγχειρίδια που απευθύνονται σε εκπαιδευόμενους που η μητρική τους γλώσσα είναι η επιπρόσθετη περιέχουν μια μεγάλη ποικιλία γραμματικών φαινομένων και πλούσιο λεξιλόγιο. Θα ήταν πολύ κουραστικό για τους μαθητές σας να ασχοληθούν με όλες τις δυσκολίες της Επιπρόσθετης Γλώσσας ταυτόχρονα με την εκμάθηση του νέου περιεχόμενου. Η επιπρόσθετη γλώσσα που θα εισάγετε θα πρέπει να αποτελείται μόνο από τις απαραίτητες γραμματικές δομές και λεξιλόγιο στο επίπεδο της επιπρόσθετης γλώσσας (ΕΓ) των μαθητών. Όμως, ένα εγχειρίδιο σε μητρική γλώσσα μπορεί να βοηθήσει τον καθηγητή ειδικότητας με το λεξιλόγιο.

2.2.2. Συχνές Ερωτήσεις Μαθητών

1. Θέλω να γίνω (μηχανικός /μηχανολόγος/ ξυλουργός). Γιατί πρέπει επίσης να μάθω μια νέα γλώσσα, αν δεν θα πρέπει να εξεταστώ στις Παγκύπριες /Πανελλαδικές εξετάσεις;

Το CLIL διδάσκει τη γλώσσα και το περιεχόμενο ταυτόχρονα. Μαθαίνοντας τη στοχευμένη γλώσσα (ΣΓ ή ΕΓ) που σχετίζεται με τον τομέα των σπουδών σου, σου ανοίγονται οι πόρτες στο μέλλον . Σου δίνεται η ευκαιρία να συμμετέχεις σε εργαστήρια , σεμινάρια ή σε ένα πρόγραμμα Erasmus στο εξωτερικό .

Το CLIL βοηθά επίσης στη βελτίωση των διαπολιτισμικών δεξιοτήτων επικοινωνίας και αναπτύσσει πολύγλωσσα συμφέροντα και νοοτροπίες .

Αυτό μπορεί να σε βοηθήσει αν θέλεις να εργαστείς στο εξωτερικό κάποια στιγμή , και θα είναι ελκυστικό για τους μελλοντικούς εργοδότες που θέλουν τους υπαλλήλους τους να εργάζονται σε διεθνές επίπεδο , ή μέσα σε μια παγκόσμια κοινότητα .

2. Δεν είμαι καλός στις γλώσσες. Θα χαμηλώσει ο βαθμός μου για το περιεχόμενο;

Όχι. Ο καθηγητής σου θα αξιολογήσει το περιεχόμενο και τη γλώσσα χωριστά . Ο Πίνακας αξιολόγησης θα σου δείξει τα κριτήρια που θα χρησιμοποιήσει ο καθηγητής σου όταν θα σε αξιολογήσει.

3. Δεν είναι χρονοβόρο για μένα να μάθω το λεξιλόγιο σε μια άλλη γλώσσα (ΕΓ); Θα μάθω λιγότερο περιεχόμενου από τους άλλους μαθητές που διδάσκονται μόνο στην σχολική κοινή γλώσσα (ΣΚΓ);

Μελετώντας ένα θέμα μέσα από μια άλλη γλώσσα οδηγεί σε καλύτερη μάθηση, όχι λιγότερη μάθηση. Η ύλη που θα καλυφθεί είναι η ίδια με των άλλων μαθητών. Επιπλέον, θα μάθεις μια άλλη γλώσσα εκτός από το ειδικό θέμα. Το μάθημα σου θα είναι πιο πλούσιο, παρά φτωχότερο. Θα είσαι σε θέση να περιγράφεις πράγματα και να κάνεις πράγματα στην άλλη γλώσσα, όπως και στην δική σου.

4. Θα μπορώ να καταλαβαίνω όλα όσα διδάσκομαι στην ξένη γλώσσα όπως και αν τα διδασκόμεν στην Σχολική Κοινή Γλώσσα (ΣΚΓ);

Ναι. Ο δάσκαλος σου θα βρει τρόπους να σε βοηθήσει να καταλάβεις το ειδικό θέμα. Να θυμάσαι ότι το να χρησιμοποιείς την Σχολική Κοινή Γλώσσα στο μάθημα δεν απαγορεύεται και μπορείς να ζητήσεις βοήθεια από τον καθηγητή σου. Επιπλέον, ο καθηγητής σου θα χρησιμοποιεί τρόπους για να εισάγει περιεχόμενο (π.χ. τεχνολογία ή διαγράμματα) που θα διευκολύνουν την μάθηση.

2.2.3. Πώς να εμπλέκονται οι γονείς

Η εμπλοκή των γονέων στη μόρφωση των παιδιών τους είναι απαραίτητη. Αν και είναι πολύ δύσκολο για τους γονείς στις μέρες μας να συμβαδίζουν με την καθημερινή ρουτίνα και την κατ' οίκον εργασία των παιδιών, είναι ευθύνη των γονέων να παρακολουθούν την εκπαιδευτική πρόοδο των παιδιών τους. Θα πρέπει να καθοδηγούν, να βοηθούν, να παρακινούν και να ενισχύουν την μάθηση ώστε να διευκολύνουν την πρόοδο των παιδιών τους στο σχολείο. Ενημερώνοντας τους γονείς για το τι μπορεί να προσφέρει η μέθοδος CLIL, θα τους βοηθήσει να εμπλακούν στις σχολικές δραστηριότητες των παιδιών τους από την αρχή. Δεν μπορούν, όμως, όλοι οι γονείς να χρησιμοποιούν την στοχευμένη γλώσσα ή την Επιπρόσθετη Γλώσσα (ΕΓ) στο περιβάλλον του σπιτιού τους για να ενισχύσουν την εκμάθηση ενός μαθήματος, αλλά αυτό δεν είναι απαραίτητο. Ζητώντας από τα παιδιά να μοιράζονται αυτά που μαθαίνουν με τους γονείς τους δεν είναι μόνο κίνητρο για τα ίδια τα παιδιά, αλλά και για τους γονείς.

Κεφάλαιο 3: Τα 5Cs

Όταν οι εκπαιδευτικοί σχεδιάζουν ένα μάθημα CLIL, υπάρχουν πέντε πράγματα που πρέπει να έχουν υπόψη τους - Περιεχόμενο, Επικοινωνία, Ικανότητες, Κοινότητα και Γνωστικές Ικανότητες.

3.1. Περιεχόμενο

Στην παραδοσιακή διδασκαλία οι εκπαιδευτικοί ετοιμάζουν ένα μάθημα σχετικό με τη λογική ανάπτυξη του θέματος πάνω στο οποίο δουλεύουν οι μαθητές. Το ίδιο γίνεται και με το CLIL. Οι εκπαιδευτικοί αναπτύσσουν μαθήματα γύρω από αυτά που ήδη γνωρίζουν οι μαθητές. Με αυτό τον τρόπο, οι μαθητές κτίζουν την γνώση του περιεχομένου σαν ένα τοίχο, μια σειρά από τούβλα το ένα πάνω από το άλλο.

3.2. Επικοινωνία

Στο παρελθόν οι μαθητές μάθαιναν το περιεχόμενο του μαθήματος απλά ακούγοντας τον δάσκαλο. Με το CLIL, οι καθηγητές μιλούν πολύ λιγότερο, επειδή οι μαθητές δεν γνωρίζουν αρκετά καλά τη νέα γλώσσα ώστε να μαθαίνουν με τον πιο πάνω τρόπο. Αντιθέτως, οι μαθητές μελετούν μαζί και δουλεύουν σε ομάδες, μιλώντας μεταξύ τους, καθώς επίσης και με τον καθηγητή χρησιμοποιώντας την καινούρια γλώσσα όσο πιο πολύ γίνεται.

Ο καθηγητής του CLIL πρέπει να αναλογιστεί κάποια ερωτήματα όπως :

Με τι είδους επικοινωνία θα εμπλακούν οι μαθητές;

Τι είδους γλώσσα θα είναι χρήσιμη για αυτήν τη επικοινωνία;

Τι λέξεις κλειδιά σχετικά με το περιεχόμενο θα χρειαστούν;

Ποιες λέξεις κλειδιά θα χρειαστούν;

Τι είδους τεχνικής στήριξης (scaffolding) (βλέπε κεφάλαιο 4) θα πρέπει να παρέχω;

3.3. Ικανότητες

Αυτά που μπορούν να κάνουν περιγράφουν τα αποτελέσματα του μαθήματος, για παράδειγμα, «μπορώ να υπολογίσω το εμβαδόν ενός τριγώνου». Οι καθηγητές του CLIL σκέφτονται τι θα μπορούν κάνουν οι μαθητές τους μετά το μάθημα, είτε σχετικά με το περιεχόμενο του μαθήματος και τις δεξιότητες - είτε σχετικά με τη νέα γλώσσα.

3.4. Κοινότητα

Οι καθηγητές του CLIL βοηθούν τους μαθητές να συσχετίσουν αυτά που μαθαίνουν με τον κόσμο γύρω τους. Οι μαθητές μπορούν να δουν ότι αυτό που μαθαίνουν δεν είναι απλά ένα σχολικό μάθημα αλλά κάτι που έχει σχέση με τον «πραγματικό κόσμο»

Γι' αυτό και ο καθηγητής του CLIL θα πρέπει να λάβει υπόψιν του:

Ποια είναι η σχέση του συγκεκριμένου μαθήματος με την καθημερινή ζωή και το περιβάλλον του μαθητή; Ποια η σχέση αυτού του μαθήματος με την κοινότητα και το περιβάλλον των μαθητών; Σχετίζεται και με άλλες κουλτούρες;

3.5. Γνωστική Ικανότητα

Φυσικά οι καθηγητές πάντα βοηθούσαν τους μαθητές να σκεφτούν, πολύ πριν εμφανιστεί η μέθοδος CLIL. Πάντα ρωτούσαν τους μαθητές «πότε;» «που;» «ποιο;» «πώς;», και «ποιος;». Αυτές οι ερωτήσεις επικεντρώνονται σε πραγματικές, συγκεκριμένες και ξεκάθαρες απαντήσεις. Οι μαθητές, οι οποίοι μαθαίνουν να τις απαντούν σωστά, αναπτύσσουν την ικανότητα της σκέψης, ανάκλησης, επανάληψης και απαρίθμησης καθώς και της κατανόησης.

Οι Δεξιότητες σκέψης όπως αυτές, κατηγοριοποιούνται ήδη από το 1956, σύμφωνα με τον Bloom ως Κατώτερες Δεξιότητες Σκέψης (LOTS) (η ταξινόμηση αναθεωρήθηκε πιο πρόσφατα από τους Anderson και Krathwohl). Σύμφωνα με αυτήν την ταξινόμηση, οι μαθητές που ασκούν ΚΔΣ (LOTS), όπως τα παραπάνω ερωτήματα, μαθαίνουν να

θυμούνται και να κατανοούν τις πληροφορίες, καθώς και να τις εξηγούν. Μαθαίνουν επίσης να εφαρμόζουν τις νέες πληροφορίες σε μια διαφορετική κατάσταση.

Η προσέγγιση με την μέθοδο CLIL έχει προσπαθήσει να προσθέσει σε αυτές τις συγκεκριμένες δεξιότητες σκέψης με την υιοθέτηση πιο αφηρημένων, σύνθετων και αναλυτικών ερωτήσεων. Αυτό δεν είναι μόνο για τους μεγαλύτερους ή πιο ικανούς μαθητές, αλλά και για όλα τα μαθήματα. Ένας μαθητής/φοιτητής που μαθαίνει μέσω CLIL, σύντομα θα έχει μάθει να σκέφτεται τέτοια διερευνητικά ερωτήματα όπως «γιατί;», «πώς;» και «τι απόδειξη υπάρχει;», και έτσι θα έχει εξασκήσει μερικές από τις δεξιότητες σκέψης που κατηγοριοποιούνται από τον Bloom ως Ανώτατες Δεξιότητες Σκέψης (ΑΔΞ) {Higher Order Thinking Skills (HOTS)}. Χρησιμοποιώντας HOTS ενθαρρύνει τους μαθητές να αναλύσουν και να αξιολογήσουν τις νέες πληροφορίες και ακολούθως να τις χρησιμοποιήσουν για να δημιουργήσουν κάτι καινούργιο.

Μπορεί να είναι χρήσιμο να σκεφτούμε κατηγοριοποίηση του Bloom από την άποψη της μαθησιακής συμπεριφοράς:

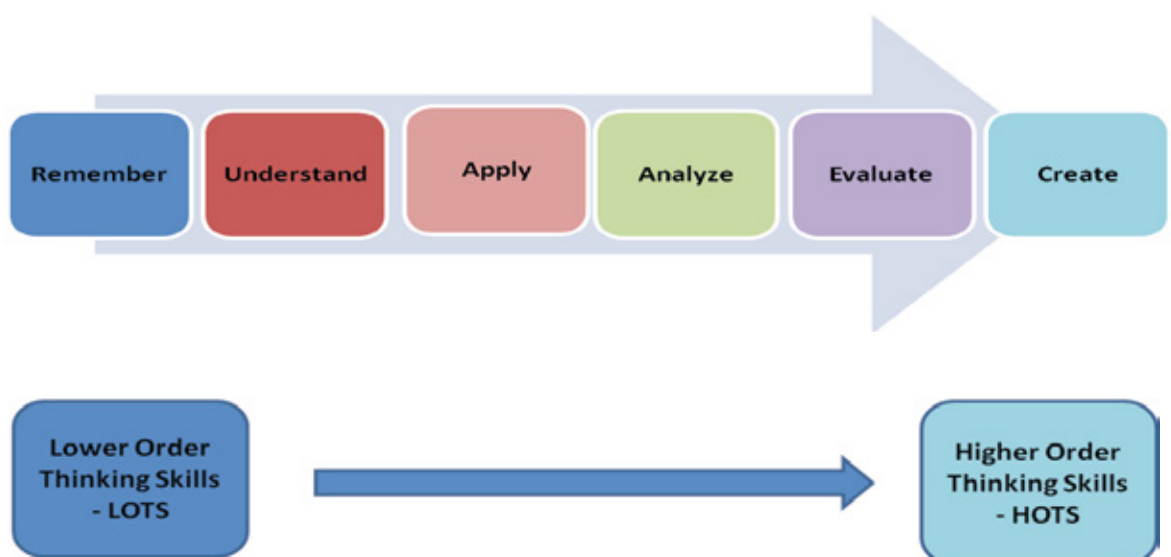
Πρέπει να θυμόμαστε μια έννοια για να μπορέσουμε να την καταλάβουμε.

Πρέπει να κατανοήσουμε μια έννοια για να μπορέσουμε να την εφαρμόσουμε.

Πρέπει να είμαστε σε θέση να εφαρμόσουμε μια έννοια για να μπορέσουμε να την αναλύσουμε.

Πρέπει να αναλύσουμε μια έννοια για να μπορέσουμε να την αξιολογήσουμε.

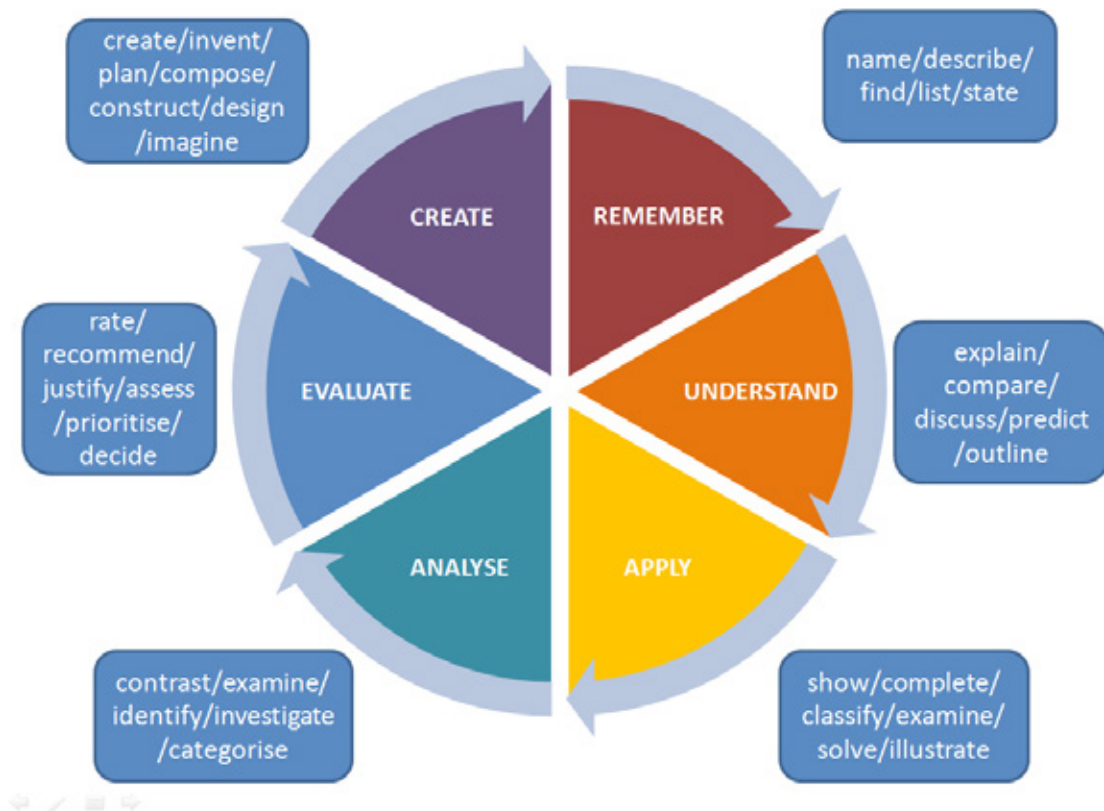
Πρέπει να θυμόμαστε, να κατανοούμε, να εφαρμόζουμε, να αναλύουμε και να αξιολογούμε μια ιδέα για να μπορέσουμε να δημιουργήσουμε.

3.6. Ο Τροχός του Bloom & η Σωστή Επιλογή Εντολών

Ο Τροχός του Bloom: Το παρακάτω διάγραμμα εξηγεί τις λέξεις που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε όταν κάνουμε ερωτήσεις και καθορίζουμε τις εργασίες, προκειμένου να ενθαρρύνουμε διάφορες δεξιότητες σκέψης. Εμφανίζει μια ταξινόμηση ικανοτήτων σκέψης, ερωτηματικές λέξεις και καθήκοντα που έχουν ως στόχο την πρόκληση HOTS καθώς και LOTS.

Για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας λέξεις όπως «κατονόμασε, απαρίθμησε, δήλωσε» θα βοηθήσει τους μαθητές να θυμούνται τα γεγονότα. Χρησιμοποιώντας λέξεις όπως «Αντιπαράθεσε, εντόπισε και την κατηγοριοποίησε» θα ενθαρρύνει τους μαθητές να αναπτύξουν την Ανάλυση των Ανώτατων Δεξιοτήτων Σκέψης.

Κεφάλαιο 4: Η Προσέγγιση CLIL

4.1. Υπόβαθρο

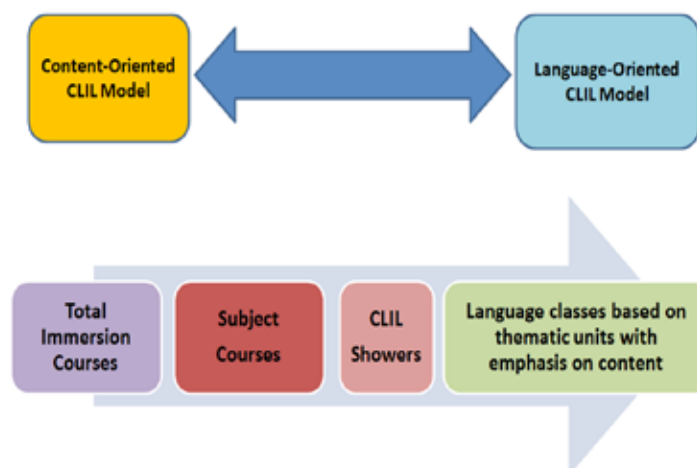
Δεν υπάρχει συγκεκριμένη μεθοδολογία που σχετίζεται με το CLIL. Ωστόσο, σύμφωνα με τους Pavesi και συνεργάτες (2001) υπάρχουν μερικά κοινά χαρακτηριστικά που χρησιμοποιούνται σε διαφορετικές χώρες, και το «CLIL απαιτεί τις ενεργές μεθόδους, συνεργατική διαχείριση της τάξης, και έμφαση σε όλες τις μορφές επικοινωνίας (γλωσσική, οπτική και κιναισθητική)».

- Στο CLIL, είναι σημαντική η χρήση οπτικοακουστικών μέσων και πολυμέσων, προκειμένου να ξεπεραστούν τα προβλήματα που προκαλούνται από τη χρήση μιας νέας γλώσσας.
- Οι Pavesi και συνεργάτες τονίζουν τη σημασία της χρήσης ολιστικών τρόπων μάθησης καθώς και τη μάθηση μέσα από πρακτική εμπειρία.
- Οι Pavesi και συνεργάτες προτείνουν επίσης τη χρήση της στοχευμένης γλώσσας (ΕΓ) για αυθεντική επικοινωνία, χωρίς να δίνεται προσοχή σε γλωσσικά λάθη.
- Η ταυτόχρονη διδασκαλία της δεύτερης γλώσσας και του περιεχόμενου θα πρέπει να περιλαμβάνει γλωσσική στήριξη (ικρίωμα), όπως αναδιατύπωση, απλοποίηση και παραδειγματισμό.
- Η εναλλαγή γλώσσας (μετάβαση στην σχολική κοινή γλώσσα των μαθητών School Lingua Franca (SLF) αντί της γλώσσας-στόχου) θα πρέπει κανονικά να είναι η τελευταία επιλογή για επικοινωνιακούς σκοπούς.
- Η χρήση της Σχολικής Κοινής Γλώσσας (SLF) από το δάσκαλο CLIL θα πρέπει να περιορίζεται στο ελάχιστο και θα πρέπει να αποφεύγεται εκτός εάν κρίνεται σκόπιμο. Ιωάννου Γεωργίου, Σ. και Παύλου, Π. (2011)
- Ωστόσο, ο Butzkamm (1998) αναφέρει ότι «Μπορεί να επιτραπεί η εναλλαγή της γλώσσας, ειδικά στα πρώτα στάδια του CLIL, δηλαδή να χρησιμοποιείται η ΣΚΓ ή η Επιπλέον γλώσσα (SLF ή TL / AL) εναλλακτικά, ή μια μείξη και των δύο γλωσσών, για πιο αποτελεσματική επικοινωνία ή για να συνεχιστεί η συνομιλία». Για παράδειγμα, στο Istituto Comprensivo Statale "Monte Grappa" (μέλος της ομάδας του έργου της Ε.Ε. CLIL4U), προκειμένου να ξεπεραστεί η διστακτικότητα των μαθητών, τους επιτρέπεται να χρησιμοποιούν Ιταλικά (ή ΣΚΓ) και δεν είναι υποχρεωμένοι να μιλούν την Επιπρόσθετη Γλώσσα (TL / AL) δημοσίως στην τάξη για να αποφευχθεί πιθανή αρχική αμηχανία.
- Όπου είναι δυνατόν, οποιαδήποτε προβλήματα περιεχομένου ή / και γλώσσας θα πρέπει να ξεπερνιούνται στο στάδιο του σχεδιασμού, μέσω της συνεργασίας των δύο εκπαιδευτικών περιεχομένου και γλώσσας.
- Κατά την προετοιμασία του προγραμματισμού της ύλης καθώς και κατά τη διδασκαλία απαιτούνται δεξιότητες ομαδικής εργασίας από τους εκπαιδευτικούς CLIL
- Κατά το σχεδιασμό των μαθημάτων, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη το επίπεδο γλώσσας ΕΓ / ΣΓ (AL / TL) των μαθητών.

- Η Pavesi και συνεργάτες εισηγούνται ότι ως μέρος της μεθοδολογίας, στους μαθητές του δημοτικού σχολείου θα μπορούσαν να δίνονται 10-20 λεπτά «ντους γλώσσας» κάθε μέρα, ή θα μπορούσαν να διδάσκονται μέχρι και 50% όλων των μαθημάτων στην Επιπλέον Γλώσσα TL / AL, εστιάζοντας κυρίως στις προφορικές γλωσσικές δεξιότητες ομιλίας και ακρόασης.
- Τόσο οι Pavesi και συνεργάτες (2001) όσο και οι Ιωάννου Γεωργίου, Σ και Παύλου, Π. (2011) αναφέρουν ότι κατά το σχεδιασμό του προγράμματος σπουδών CLIL, είναι σημαντικό να ληφθούν υπόψη:
 - οι ηλικίες των παιδιών, οι ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και οι γενικές γλωσσικές ικανότητες
 - οι ικανότητες των εκπαιδευτικών, η κατάρτιση και η τεχνογνωσία τους αναφορικά με το CLIL και οι γνώσεις τους στη δεύτερη γλώσσα
 - διοικητική υποστήριξη από το σχολείο, πόροι και υλικό
 - πόροι από την τοπική κοινότητα
 - το κίνητρο των μαθητών και το ενδιαφέρον των γονιών
 - τα αποτελέσματα και οι στόχοι

Στην πράξη, η μέθοδος CLIL στη διδασκαλία παίρνει πολλές μορφές, από τη διδασκαλία του όλου προγράμματος σπουδών στη νέα γλώσσα (ολική βύθιση) μέχρι την προσαρμογή των μαθημάτων γλώσσας ώστε να περιλαμβάνουν μάθημα ειδικότητας.

Το παρακάτω διάγραμμα δείχνει την ποικιλομορφία που εμπλέκεται σε αυτήν την συνεχή προσέγγιση περιεχομένου-γλώσσας.

Απο: Guidelines for CLIL Implementation in Primary and Pre-primary education, p16
http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/Anglika/teaching_material/clil/guidelines-forclilimplementation1.pdf

4.2. Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης (ΖΕΑ) και Ικρίωματα (Σκαλωσιές)

Η μάθηση μέσα από το CLIL είναι μια διαδικασία ταυτόχρονης οικοδόμησης της γνώσης και της γλώσσας.

Οι μαθητές σχεδόν πάντα αρχίζουν με κάποια βασική γνώση του περιεχομένου και της γλώσσας που θα μάθουν. Στη γεωγραφία, για παράδειγμα, οι περισσότεροι εκπαιδευόμενοι γνωρίζουν ότι η Ανταρκτική είναι μια παγωμένη γη μακριά, όπου ζουν πιγκουίνοι - αλλά ίσως πρέπει να διδαχθούν ότι η Ανταρκτική είναι μια ήπειρος στο Νότιο Πόλο, που καλύπτεται από πάγο με πάνω από 1,6 χιλιόμετρα βάθος. Ίσως επίσης να ξέρουν πώς να πουν ότι η Ανταρκτική είναι μεγάλη, παγωμένη και μακριά - αλλά ίσως πρέπει να διδαχθούν πώς να πουν ότι είναι μεγαλύτερη από την Ευρώπη, ότι είναι η νοτιότερη ήπειρος της γης, όπου καταγράφηκε η πιο κρύα θερμοκρασία που έζησε ποτέ η γη. Σε κάθε μάθημα CLIL, διδάσκεται νέο περιεχόμενο και νέα γλώσσα που χτίζονται πάνω στα θεμέλια που έχουν ήδη οι μαθητές. Μέσα από την αλληλεπίδραση με τους συμμαθητές του, με τον δάσκαλο του, και με πηγές από διάφορα πολυμέσα, κάθε μαθητής αποκτά νέες γνώσεις με το δικό του ρυθμό, και κινείται από την απλή συνειδητοποίηση, σε πραγματική κατανόηση και γνώση.

Μεταξύ των δύο καταστάσεων, της εμπλουτισμένης συνειδητοποίησης και της πλήρους ικανότητας, ο μαθητής αναπτύσσει νέες γνώσεις ή δεξιότητες, αλλά δεν μπορεί ακόμη να τις χρησιμοποιήσει ανεξάρτητα και με αυτοπεποίθηση. Αυτό το ενδιάμεσο στάδιο ανάπτυξης της μάθησης συχνά περιγράφεται σύμφωνα με την μεταφορά του Vygotsky «Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης» (ZPD).

Κατά τη διάρκεια αυτού του ενδιάμεσου σταδίου μάθησης, τον μαθητή μπορεί να βοηθήσει να προχωρήσει προς μια ολοκληρωμένη και ανεξάρτητη γνώση κάποιος με υψηλότερο επίπεδο γνώσεων ή δεξιοτήτων από ό, τι έχει ο ίδιος.

Η προσωρινή υποστήριξη που παρέχεται περιγράφεται μεταφορικά ως «σκαλωσιά», επειδή παρέχει μια πλατφόρμα από την οποία οι μαθητές μπορούν να κατασκευάσουν το επόμενο επίπεδο κατανόησης και γνώσης.

Τα ικρίωματα/σκαλωσιές είναι ένα αρθρωτό σύστημα με μεταλλικούς σωλήνες που παρέχει προσωρινή στήριξη στους ανθρώπους που κατασκευάζουν κτήρια. Τους επιτρέπει να οικοδομήσουν πολύ υψηλότερα από ό, τι θα μπορούσαν να φθάσουν από το έδαφος.

Η σκαλωσιά ως μεταφορά χρησιμοποιείται για να περιγράψει πώς οι μαθητές μπορούν να βοηθηθούν για να επιτύχουν πράγματα που δεν είναι ακόμα έτοιμοι να κάνουν από μόνοι τους. Είναι μια χρήσιμη περιγραφή, διότι υπογραμμίζει ότι αυτή η βοήθεια είναι

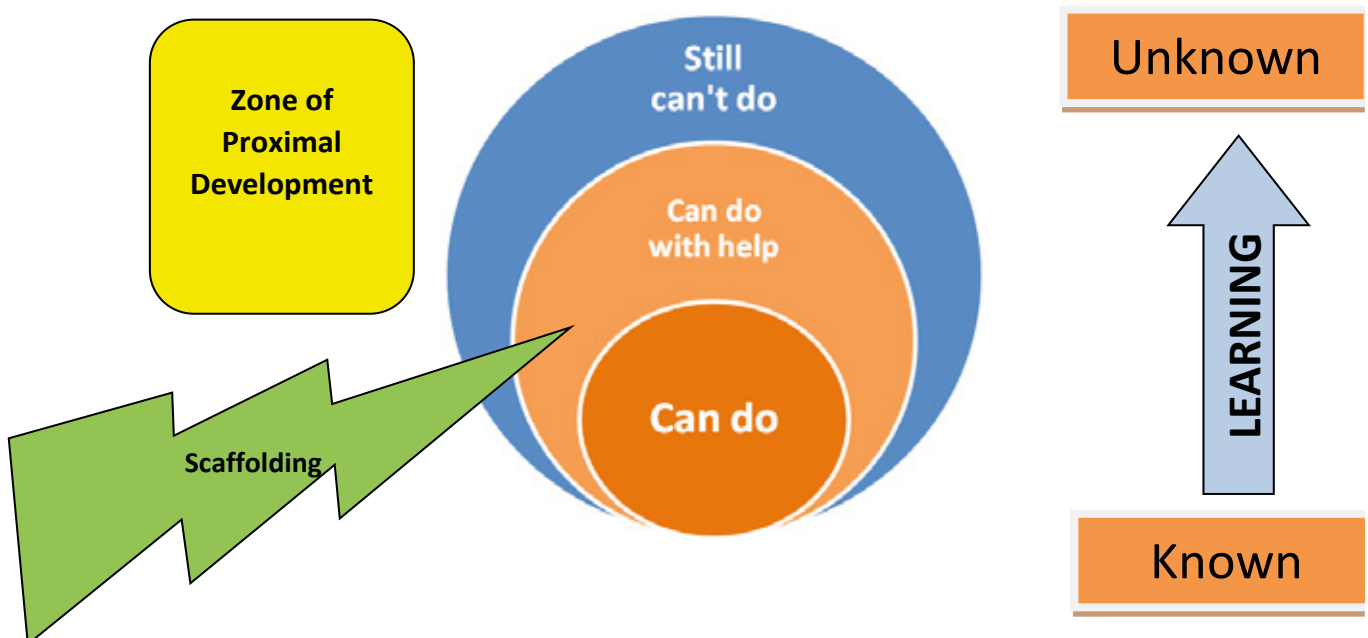
μόνο προσωρινή. Η βοήθεια αφαιρείται σταδιακά καθώς ο μαθητευόμενος αποκτά τις απαραίτητες γνώσεις και την εμπειρία να είναι ανεξάρτητος, όπως η σκαλωσιά που αφαιρείται μόλις ένα κτίριο ολοκληρωθεί.

Η σκαλωσιά περιγράφει την υποστήριξη για την μάθηση τόσο του περιεχομένου όσο και της γλώσσας. Παρέχει μια εικόνα για το πώς η νέα μάθηση χτίζεται πάνω σε αυτό που είναι ήδη γνωστό, όπως στο παράδειγμα της διδασκαλίας της γεωγραφίας (παραπάνω). Παρά το γεγονός ότι το ικρίωμα συχνά παρέχεται από ένα δάσκαλο, μπορεί επίσης να παρέχεται και από ένα πιο ικανό μαθητή ή από μια ομάδα συμμαθητών.

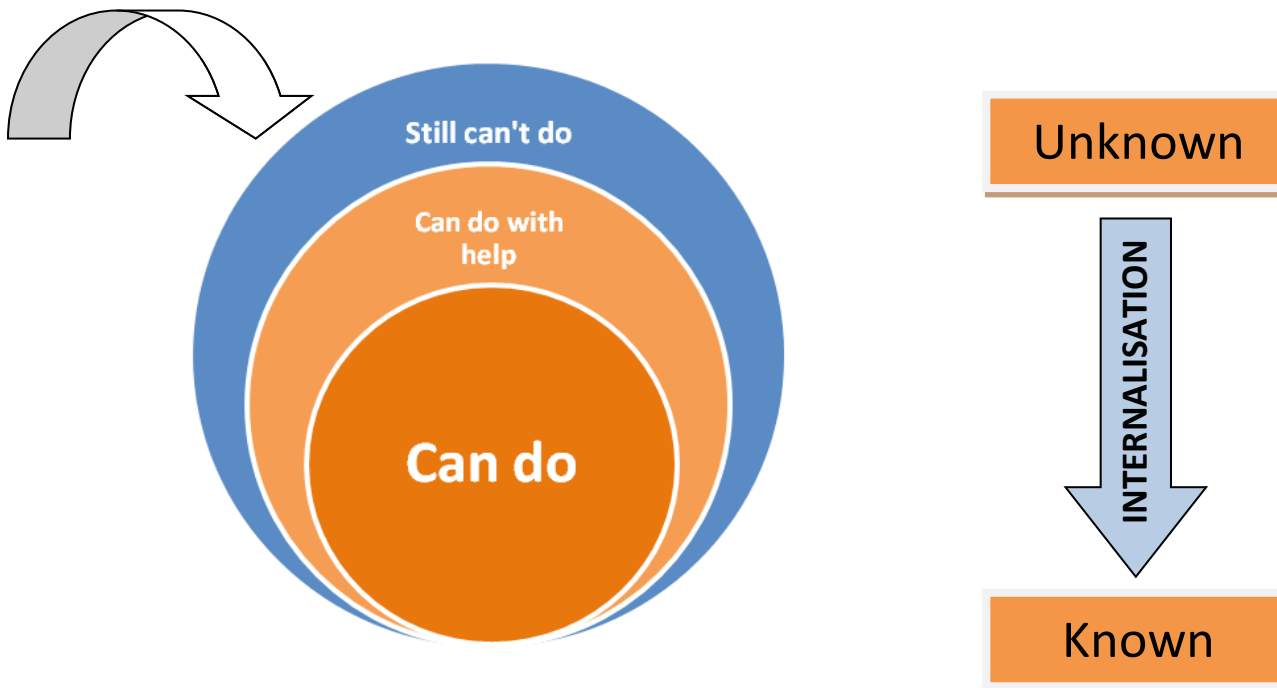
Όταν ο μαθητής είναι σίγουρος για το πώς να εκφραστεί σε μια περίπτωση, θα είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει τις γλωσσικές γνώσεις του και σε άλλες περιπτώσεις, χωρίς σκαλωσιές. Η γνώση / δεξιότητα / κατανόηση που απαιτείται θα έχει εσωτερικευτεί, και θα μπορεί τώρα να χρησιμοποιηθεί χωρίς εξωτερική υποστήριξη.

Η Σκαλωσιά έχει πολλές μορφές. Για παράδειγμα, όταν παρέχεται «σκαλωσιά» στην ακουστική ικανότητα, θα μπορούσαμε να βοηθήσουμε τον μαθητή να αντιληφθεί μια έννοια, εστιάζοντας την προσοχή του στην χρήση ενός συγκεκριμένου χρόνου που χρησιμοποιείται. Στην ανάγνωση, ο εκπαιδευτικός ρωτά για κάτι συγκεκριμένο που μπορεί να καθοδηγήσει τον αναγνώστη σε μια σαφή κατανόηση. Η ανάπτυξη του γραπτού λόγου μπορεί να αναπτυχθεί μέσα από δείγματα κείμενων, ή τη χρήση διαγραμμάτων που θα βοηθήσουν τους μαθητές να οργανώσουν τις ιδέες τους.

Σκαλωσιές , Υποστήριξη , και εσωτερίκευση

Χρησιμοποιώντας σκαλωσιές, σιγά σιγά, οι εκπαιδευόμενοι εσωτερικεύουν αυτό που μαθαίνουν, και οι σκαλωσιές μειώνονται. Η περιοχή με αυτά που μπορούν να κάνουν μεγαλώνει και η Ζώνη Επικείμενης Ανάπτυξης του εκπαιδευόμενου αναπτύσσει μια νέα εστίαση.

Η σκαλωσιά είναι ένα δυναμικό στοιχείο της διδασκαλίας και της μάθησης, όχι ένα στατικό ή μόνιμο χαρακτηριστικό.

Ένα παράδειγμα για το πώς οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν σκαλωσιές μάθησης είναι η χρήση των διαγραμμάτων. Εργαλεία όπως πίνακες, διαγράμματα ροής και νοητικοί χάρτες επιτρέπουν την επεξεργασία δεδομένων, και αναπτύσσουν τις δεξιότητες σκέψης, όπως σύγκριση και αντιπαράθεση, αλληλουχία, αναγνώριση σχέσεων και ταξινόμηση.

4.3. Η Αυτονομία του Εκπαιδευόμενου

Ένας σημαντικός στόχος της διδασκαλίας CLIL είναι να βοηθήσει τους μαθητές να εργάζονται ανεξάρτητα για την επίλυση προβλημάτων και να αναπτύξουν τις δικές τους γνώσεις και δεξιότητες.

Πώς μπορούν οι εκπαιδευτικοί του CLIL να το πετύχουν αυτό;

Όταν σκεφτούμε τη δική μας σχολική εποχή, πιθανόν να θυμόμαστε ότι μας έλεγαν ακριβώς τι να κάνουμε, βήμα προς βήμα. Από τους εκπαιδευτικούς αναμενόταν να ελέγχουν πότε, πού και πώς πραγματοποιείται η μάθηση.

Με το CLIL, πρέπει να προσπαθήσουμε να αλλάξουμε την προσέγγισή μας, να εξετάσουμε το ενδεχόμενο να χαλαρώσουμε τα ηνία στην τάξη, και να αντιμετωπίσουμε την απώλεια του κεντρικού μας ρόλου. Θα πρέπει να παραχωρήσουμε κάποιο έλεγχο στους εκπαιδευόμενους μας.

Εδώ είναι μερικά πράγματα που πρέπει να σκεφτούμε:

- Δοκιμάστε να συνδεθείτε με τη ζωή των μαθητών, καθώς και τις ανάγκες και τα συμφέροντά τους

- Εξασκήστε την ενθάρρυνση (και την απόλαυση) της επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών
- Αφήστε τους μαθητές να σας βοηθήσουν να αποφασίσετε σχετικά με τα κριτήρια αξιολόγησης του περιεχομένου και γλώσσας
- Συμφωνήστε να εφαρμοστούν κανόνες δημιουργημένοι από τους ίδιους τους μαθητές/φοιτητές για αποδεκτή συμπεριφορά στην τάξη
- Αφήστε τους μαθητές να ζητήσουν νέο λεξιλόγιο όταν το χρειάζονται, παρά να διδάξετε εκ των προτέρων τις λέξεις που πιστεύετε ότι θα χρειαστούν
- Σταματήστε να περιμένετε από όλους τους μαθητές/φοιτητές να εργάζονται με τον ίδιο τρόπο: συμβουλευστε τους να αναγνωρίσουν και να αναπτύξουν το δικό τους τρόπο μάθησης και στρατηγικές
- Βάλτε τον εαυτό σας στη δική τους θέση, και φανταστείτε τη μάθηση με διαφορετικούς και συναρπαστικούς τρόπους
- χρησιμοποιείτε διάφορες προσεγγίσεις
- αντιμετωπίστε τις άμεσες ανάγκες
- Προχωρήστε πιστεύοντας ότι η ενστάλαξη της αυτονομίας του μαθητή θα οδηγήσει σε καλύτερη μάθηση!

Οι εκπαιδευτικοί CLIL μπορεί αρχικά να αισθάνονται ευάλωτοι με το νέο τους ρόλο. Είναι δύσκολο να αρχίσουν να εργάζονται με λιγότερο παραδοσιακό τρόπο, όχι μόνο οι εκπαιδευτικοί, αλλά και οι μαθητές - θα αρνηθούν να αλλάξουν τον τρόπο λειτουργίας στην τάξη τους αν δεν έχουν τη δυνατότητα να προσαρμοστούν σταδιακά στο να εργάζονται ανεξάρτητα. Μπορεί να είναι πολύ δύσκολο να θυμούνται να αναλάβουν ευθύνη για τη δική τους μάθηση, και την πρωτοβουλία για την αντιμετώπιση προβλημάτων. Μερικές φορές, θα προτιμούν να χαλαρώνουν στο θρανίο τους και να ακούνε το δάσκαλο να τους λέει τι να κάνουν στη συνέχεια!

Ένας από τους πιο σημαντικούς και πιο δύσκολους ρόλους του εκπαιδευτικού CLIL είναι να εκπαιδεύσει τους μαθητές πώς να είναι ανεξάρτητοι.

4.4. Αλληλεπίδραση

Η επικοινωνία είναι ένα από τα πέντε “C” s του CLIL. Αναφέρεται όχι μόνο στο πώς ο εκπαιδευτικός και οι μαθητές επικοινωνούν μεταξύ τους σε μια νέα γλώσσα - αλλά και στο πώς οι μαθητές μπορούν να μάθουν. Η προσέγγιση CLIL αναγνωρίζει ότι η μάθηση δεν είναι μια καθαρά εσωτερική και γνωστική διαδικασία, αλλά αντιθέτως προκύπτει από την αλληλεπίδραση κατά την οποία μοιράζονται την γνώση και την κατανόηση.

Μέσω της αλληλεπίδρασης, οι μαθητές/φοιτητές κτίζουν πάνω στις υφιστάμενες γνώσεις τους, καθώς τις συγκρίνουν με το νέο περιεχόμενο και την νέα γλώσσα και συζητούν. Παράλληλα, ενημερώνονται για το τι πρέπει ακόμη να κάνουν. Για την εκμάθηση γλωσσών, ιδίως, η αλληλεπίδραση παρέχει την ευκαιρία τόσο για μάθηση όσο και για βελτίωση.

Πώς οι εκπαιδευτικοί του CLIL αυξάνουν την αλληλεπίδραση μεταξύ των μαθητών;

Διαδική εργασία

Όταν ο εκπαιδευτικός κάνει μια ερώτηση Ανώτατων Δεξιοτήτων Σκέψης (ΑΔΞ) {Higher

Order Thinking Skills (HOTS), ή περιγράφει ένα πρόβλημα προς επίλυση, ή θέτει μια δημιουργική άσκηση, κάποιοι μαθητές θα αναζητήσουν τρόπους για να αποφύγουν να μιλήσουν μπροστά σε όλη την τάξη, ιδιαίτερα στην άλλη γλώσσα! Αν ο εκπαιδευτικός μπορεί να προβλέψει ότι αυτό πρόκειται να είναι ένα πρόβλημα, μπορεί να χρησιμοποιήσει «σκέφτομαι, δουλεύω σε ζευγάρια και μοιράζομαι» για να βοηθήσει.

- Πρώτα απ' όλα, δίνεται στους μαθητές/φοιτητές κάποιος σιωπηλός χρόνος σκέψης, έτσι ώστε να μπορούν να επαναλάβουν την απάντηση στο μυαλό τους.
- Στη συνέχεια, κάθε μαθητής/φοιτητής καλείται να πει τις ιδέες τους σε έναν συνεργάτη, έτσι ώστε να δουν αν οι ιδέες τους έχουν νόημα, και αν η γλώσσα που χρησιμοποιούν είναι κατανοητή.
- Μέχρι αυτό το σημείο, οι μαθητές/φοιτητές θα έχουν ήδη την ευκαιρία να δοκιμάσουν να εκφράσουν αυτό που θέλουν, και έτσι θα έχουν περισσότερη αυτοπεποίθηση στο να μοιραστούν τις ιδέες τους με ολόκληρη την τάξη.

Ομαδική εργασία

Ενώ οι μαθητές αλληλοεπιδρούν σε ζεύγη, θα γνωρίσει ο ένας τον άλλο καλύτερα και θα δημιουργήσουν νέες σχέσεις. Αυτό είναι ιδιαίτερα χρήσιμο για ομαδικές εργασίες, όπου είναι απαραίτητη η αλληλεπίδραση μεταξύ των μελών μιας ομάδας για την συνεργασία τους.

- Η αλληλεπίδραση σε ομάδες, βοηθά τους μαθητές/φοιτητές να χαλαρώσουν, να δουλέψουν δημιουργικά, και να λάβουν περισσότερα ρίσκα με τις γλωσσικές τους δεξιότητες.
- Μπορούν να εργαστούν βασιζόμενοι στις δικές τους δυνάμεις και να αναλάβουν τον έλεγχο της μάθησης τους.
- Μέχρι τη στιγμή που η εργασία θα έχει ολοκληρωθεί με επιτυχία, οι μαθητές θα έχουν πολλές ευκαιρίες να μιλήσουν μεταξύ τους και να οικοδομήσουν μαζί την εκμάθηση του περιεχομένου και της καινούριας γλώσσας

Η δυαδική και η ομαδική εργασία δεν είναι κάτι καινούργιο, αλλά είναι το επίκεντρο της προσέγγισης CLIL.

4.5. «Ώρα Σκέψης του Εκπαιδευτικού»

Το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο για την Εκπαίδευση των Εκπαιδευτικών CLIL θα ήταν μια καλή πηγή για τους εκπαιδευτικούς (και τα σχολεία), να προβληματιστούν και να δημιουργήσουν ευκαιρίες κατάρτισης εκπαιδευτικών:

<http://clil-cd.ecml.at/EuropeanFrameworkforCLILTeacherEducation/tabid/2254/language/en-GB/Default.aspx>

Όταν κάποιο σχολείο αποφασίσει να υιοθετήσει το CLIL, κάθε εκπαιδευτικός που συμμετέχει χρειάζεται χρόνο για να επανεξετάσει και να προβληματιστεί σχετικά με τη διδασκαλία του και να αποφασίσει ποιες προσαρμογές απαιτούνται. Περνώντας κάποιο χρόνο για να εξοικειωθεί με αυτό το μαθητο-κεντρικό και διαδραστικό τρόπο μάθησης θα επιτρέψει στον εκπαιδευτικό να πει με σιγουριά «αύριο είναι η πρώτη μέρα του τετράμηνου και διδάσκω CLIL!»

Κεφάλαιο 5: Δείγματα Μαθημάτων CLIL

5.1. ΕΕΚ (Σχολές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης)

Το CLIL4U παρέχει 24 σενάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα επαγγελματικών θεμάτων.

Τα σενάρια περιγράφουν πώς διδάσκεται μια ενότητα με βάση το CLIL, δηλαδή, μια θεματική ενότητα από τα επιλεγμένα επαγγέλματα, η οποία διδάσκεται μέσω μιας δεύτερης γλώσσας. Κάθε σενάριο δείχνει τα 5 Cs, και παρέχει μια επισκόπηση του θέματος, και κάθε ένα από τα 5 Cs.

Τα σενάρια περιλαμβάνουν ένα σχέδιο μαθήματος και συναφή δραστηριότητες, καθώς και συνδέσεις (links) με έτοιμο προς χρήση ηλεκτρονικό υλικό (από την τράπεζα υλικού).

Τα σενάρια μπορούν να εκτυπωθούν από τα downloadable αρχεία PDF, να διαβαστούν από το διαδίκτυο ως ιστοσελίδες, ή να διαβαστούν ως eBooks, π.χ. σε iPads ή άλλες ταμπλέτες, ή από τους υπολογιστές.

Ένας πλήρης κατάλογος των σεναρίων ΕΕΚ μπορεί να βρεθεί στη διεύθυνση:
<http://languages.dk/clil4u/index.html>

5.2. Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια

Το CLIL4U παρέχει επίσης 24 σενάρια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα θεμάτων. Θα μπορούσαν επίσης να χρησιμοποιηθούν στις χαμηλές τάξεις της δευτεροβάθμιας.

Όπως και στα σενάρια επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, τα σενάρια πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης περιγράφουν πώς διδάσκεται μια ενότητα με βάση το CLIL. Για κάθε σενάριο επεξηγούνται τα 5 Cs, υπάρχει επισκόπηση του θέματος, και για το κάθε ένα από τα 5 Cs.

Τα σενάρια περιλαμβάνουν ένα σχέδιο μαθήματος και συναφή δραστηριότητες, καθώς και συνδέσεις (links) με έτοιμο προς χρήση ηλεκτρονικό υλικό (από την τράπεζα υλικού).

Τα σενάρια μπορούν να εκτυπωθούν από τα downloadable αρχεία PDF, να διαβαστούν από το διαδίκτυο ως ιστοσελίδες, ή να διαβαστούν ως eBooks, π.χ. σε iPads ή άλλες ταμπλέτες, ή από τους υπολογιστές.

Ένας πλήρης κατάλογος σεναρίων Δημοτικής Εκπαίδευσης υπάρχει στη διεύθυνση:
<http://languages.dk/clil4u/index.html>

5.3. Μια εις βάθος εξέταση των δύο σεναρίων CLIL σε διαφορετικά επίπεδα
Σε αυτή την ενότητα, θα εξετάσουμε δύο μελέτες περιπτώσεων της εφαρμογής του CLIL σε δύο διαφορετικά επίπεδα.

5.3.1. Σενάριο ΕΕΚ - Μια Μελέτη Περίπτωσης

Το υπόβαθρο / κατάσταση γύρω από το σενάριο:

Το σενάριο Ψάρια και Θαλασσινά επιλέχθηκε επειδή είναι μέρος του προγράμματος σπουδών των φοιτητών και δεδομένου ότι οι συγκεκριμένοι φοιτητές αναμένεται να εργαστούν στην τουριστική βιομηχανία είτε στην Κύπρο είτε στο εξωτερικό, το να γνωρίζουν τα συγκεκριμένα ονόματα ψαριών και θαλασσινών στην αγγλική γλώσσα είναι πλεονέκτημα.

Προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν και επιλύθηκαν από τους καθηγητές που δημιούργησαν το σενάριο:

Ο καθηγητής διαπίστωσε ότι για το χρόνο που δόθηκε θα πρέπει να είχε ληφθεί υπόψη ο αριθμός των φοιτητών στην τάξη και οι δραστηριότητες, ιδιαίτερα αφού υπήρχε και παρουσίαση εκ μέρους των φοιτητών. Επίσης, στους φοιτητές θα έπρεπε να είχαν δοθεί παραδείγματα συνταγών με ψάρι προτού τους ζητηθεί να δημιουργήσουν τις δικές τους, ειδικά στην περίπτωση των μαθητών με μικρή ή καθόλου εμπειρία στο μαγείρεμα.

Όσον αφορά τη γλώσσα, παρά το χαμηλό επίπεδο της αγγλικής γλώσσας της συγκεκριμένης τάξης, δεν υπήρχαν προβλήματα, διότι παρασχέθηκε ένα δίγλωσσο λεξιλόγιο, το οποίο βοήθησε τους μαθητές να μάθουν τα ονόματα των ψαριών και θαλασσινών. Το γραμματικό μέρος ήταν επίσης σχετικά εύκολο, δεδομένου ότι το επίπεδο ΚΕΠΑ (CEFR) ήταν A1-A2+. Η καθοδήγηση των καθηγητών της ξένης γλώσσας που δημιούργησαν το σενάριο και τις ασκήσεις στο κατάλληλο επίπεδο ήταν εξαιρετικά χρήσιμη. Αυτό συνέβαλε στην εισαγωγή / εξάσκηση των συγκεκριμένων γλωσσικών φαινομένων που διδάχτηκαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Το Προφίλ των Φοιτητών:

Οι μαθητές αυτής της συγκεκριμένης τάξης ήταν πρωτοετείς φοιτητές του Διπλώματος στον Κλάδο Επισιτιστικών Τεχνών. Η ηλικία των φοιτητών κυμαινόταν μεταξύ 18 και 25. Η μητρική τους γλώσσα ήταν η ελληνική και το επίπεδο των αγγλικών τους ήταν A2. Μετά την αποφοίτησή τους από το κολέγιο με Δίπλωμα στις Επισιτιστικές Τέχνες, είναι σύνηθες για τους μαθητές να εργάζονται στην Ξενοδοχειακή Βιομηχανία ή σε εστιατόρια. Το CLIL είναι πολύ χρήσιμο σε αυτές τις τάξεις, δεδομένου ότι παρέχει στους φοιτητές την ορολογία που χρησιμοποιείται στο επάγγελμά τους σε μία επιπλέον γλώσσα, σε αυτή την περίπτωση, τα αγγλικά. Τα περισσότερα μενού των εστιατορίων σε όλο τον κόσμο είναι γραμμένα στα αγγλικά για να επιτρέπουν στους επισκέπτες να καταλαβαίνουν τι παραγγέλνουν.

Αποτελέσματα:

Η μάθηση περιλάμβανε τόσο το περιεχόμενο όσο και την Επικοινωνία, τα οποία βοήθησαν τους φοιτητές να συνειδητοποιήσουν πόσα πολλά ή λίγα γνώριζαν πραγματικά στην ειδικότητα τους σχετικά με ψάρια και θαλασσινά. Επίσης, μπόρεσαν να εξασκηθούν στη χρήση της προστακτικής και βαθμών σύγκρισης. Κατάλαβαν πόσο χρήσιμο είναι να καταπιάνονται με ικανότητες και γνώσεις, αφού έπρεπε να προσδιορίσουν, να βρουν, να επιλέξουν και να ονομάσουν/αντιστοιχίσουν νέες λέξεις και εικόνες. Επίσης, έμαθαν τα συστατικά και τα απαρίθμησαν, κατέγραψαν τις χρήσεις τους και τελικά δημιούργησαν μια συνταγή. Έμαθαν πώς να αναλύουν και να συγκρίνουν τις συνταγές των συμφοιτητών τους, να ταξινομούν διάφορα είδη ψαριών και θαλασσινών και να συνδυάζουν τα συστατικά. Επίσης, επέκριναν και εκτίμησαν τις συνταγές των συμμαθητών τους ».

Γενικά, οι φοιτητές απόλαυσαν αυτόν τον τρόπο μάθησης επειδή περιλάμβανε την χρήση πολυμέσων, όπως βίντεο και παρουσιάσεις PowerPoint.

Κοιτάζοντας τα «Ψάρια & Θαλασσινά» με λεπτομέρεια:

<http://languages.dk/clil4u/scenarios/sc16/>

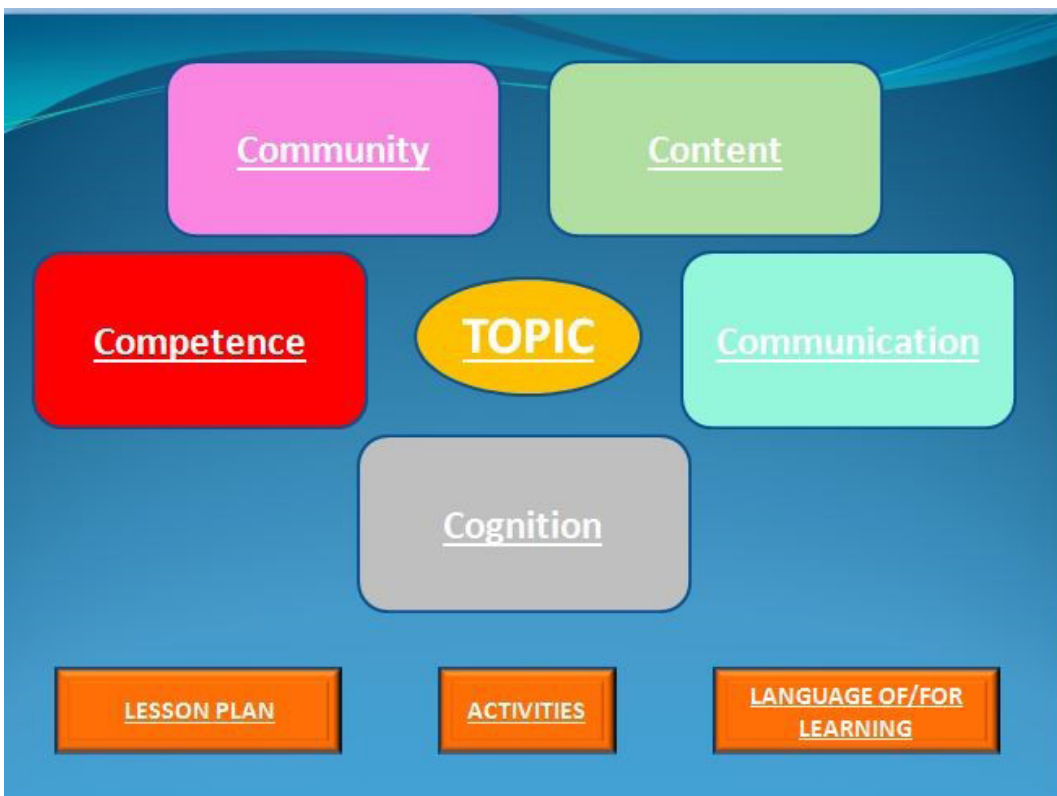
Fish and Sea Food A CLIL Lesson Level A1-A2

ENTER

The Clil4U project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

TOPIC

Fish and Sea Food

This is a CLIL lesson on Fish and Sea Food. The students will learn various types and categories of fish and sea food, identify fish and learn related vocabulary used in the culinary art industry. It is part of the syllabus of the Culinary Arts major of vocational training but it can also apply to other disciplines eg Hotel Management and Tourism

[Back to Overview](#)

CONTENT

- Fish and Seafood Categories
- Parts of the Fish
- Good Quality Signs

[Back to Overview](#)

Communication

Students will learn:

- to use imperatives in relation to their field both at work and daily life
- to use the degrees of comparison
- to use related language (key words) eg the parts of fish, names of various categories of fish and seafood, and names of ingredients

The knowledge of the present simple and present continuous tenses in English is a prerequisite in order to understand and carry out the tasks given.

Some Scaffolding Techniques to help students are needed eg following oral text with written text, process writing, joint writing project, labelled visuals.

[Back to Overview](#)

COGNITION

- Identifying, locating, selecting and labelling/writing new words-pictures
- Naming and listing ingredients
- Outlining a recipe
- Matching the word to the picture
- Explaining the procedure of a recipe
- Describing a recipe
- Producing, reporting and/or applying a recipe
- Analysing and comparing peers' recipes
- Categorising and/or sorting different types of fish and seafood
- Combining ingredients
- Designing a menu
- Criticising, appraising and judging students' recipes

[Back to Overview](#)

COMPETENCE

Learners will be able to:

- understand the procedure of executing a recipe
- work in groups and/or pairs
- identify different types of fish and seafood
- compare and contrast different types of fish and seafood
- write a recipe
- prepare a presentation on the students' favourite fish or seafood recipe

[Back to Overview](#)

COMMUNITY

The chosen topic is an essential part of the students' major of studies dealing with both their theoretical as well as their practical knowledge.

[Back to Overview](#)

Σχέδιο Μαθήματος & Δραστηριότητες:

Μπορείτε να βρείτε και να κατεβάσετε ολόκληρο το σχέδιο μαθήματος, με τις σχετικές ασκήσεις και powerpoints, στο: <http://languages.dk/clil4u/scenarios/sc16/>

5.3.2. Σενάριο Δημοτικής Εκπαίδευσης

Το υπόβαθρο/κατάσταση γύρω από το σενάριο:

Το θέμα «Φυτά» αποτελεί μέρος του αναλυτικού προγράμματος και επελέγη επειδή το περιεχόμενο είναι ευκολονόητο, έτσι ώστε οι μαθητές των οποίων το επίπεδο γλώσσας ήταν χαμηλό, δεν απογοητεύτηκαν. Επιπλέον, το θέμα έδωσε στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να προετοιμάσουν ένα οπτικό και πειραματικό σενάριο

Προβλήματα που αντιμετωπίστηκαν και επιλύθηκαν από τους δασκάλους που δημιούργησαν το σενάριο:

Οι δάσκαλοι είχαν επιφυλάξεις σχετικά με το να μεταφράσουν το συγκεκριμένο λεξιλόγιο. Η ιδέα του ότι τα παιδιά θα γνωρίζουν τα μέρη ενός φυτού σε μια επιπρόσθετη γλώσσα, όταν δεν τα γνωρίζουν στη μητρική τους γλώσσα φαινόταν περίεργη. Αποφασίστηκε να μην μεταφραστεί η γλώσσα, επειδή θεωρήθηκε ότι κατά τη χρήση του CLIL, ήταν σημαντικό να δημιουργηθεί η ατμόσφαιρα της γλώσσας-στόχου και ότι η μετάφραση θα παρέμβαινε.

Το Προφίλ των Μαθητών:

Οι δάσκαλοι είχαν επιφυλάξεις σχετικά με το να μεταφράσουν το συγκεκριμένο λεξιλόγιο. Η ιδέα του ότι τα παιδιά θα γνωρίζουν τα μέρη ενός φυτού σε μια επιπρόσθετη γλώσσα, όταν δεν τα γνωρίζουν στη μητρική τους γλώσσα φαινόταν περίεργη. Αποφασίστηκε να μην μεταφραστεί η γλώσσα, επειδή θεωρήθηκε ότι κατά τη χρήση του CLIL, ήταν σημαντικό να δημιουργηθεί η ατμόσφαιρα της γλώσσας-στόχου και ότι η μετάφραση θα παρέμβαινε.

Το Προφίλ των Μαθητών:

Η τάξη αυτή αποτελείται από μαθητές 7 και 8 ετών της δευτέρας τάξης του Δημοτικού. Είχαν επαφή με την Επιπρόσθετη Γλώσσα για 3 χρόνια, οπότε η κατανόησή τους ήταν αρκετά καλή. Οι δεξιότητες ομιλίας τους δεν ήταν τόσο καλές, έτσι τους επιτράπηκε να χρησιμοποιούν τη μητρική τους γλώσσα. Οι μαθητές δεν ήταν πολύ καλοί ούτε στο γράψιμο, οπότε αποφασίστηκε ότι σε μελλοντικά σενάρια θα συμπεριληφθεί λίγο γράψιμο.

Αποτελέσματα:

Οι μαθητές απολαύσαν αυτό το τρόπο μάθησης. Ήταν πολύ μικροί για να συνειδητοποιήσουν ότι μάθαιναν και βελτίωναν μια επιπλέον ξένη γλώσσα. Ήταν περισσότερο επικεντρωμένοι στην κατανόηση των εννοιών, απολαμβάνοντας τις δραστηριότητες και την συνεργασία με τους συμμαθητές τους. Οι εκπαιδευτικοί θα συνεχίσουν να δουλεύουν με το CLIL, διότι είναι ένας διαφορετικός τρόπος για να διδάξουν μια επιπλέον ξένη γλώσσα. Οι μαθητές εστιάζουν την προσοχή τους στο περιεχόμενο, χωρίς να γνωρίζουν ότι εργάζονται και πάνω στην γλώσσα.

Κοιτάζοντας τα «Φυτά» αναλυτικά: <http://languages.dk/clil4u/scenarios/sc8/>

Plants

A CLIL Lesson

ENTER

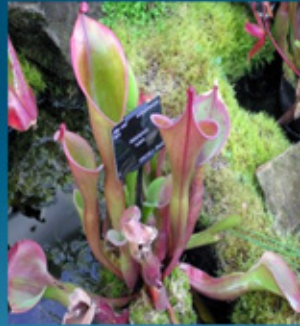
CLIL4U
www.languages.dk

Lifelong Learning Programme

The CLIL4U project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

Plants and their parts

This unit helps Learners understand that plants are living things and introduces them to their role in life & the function of the various parts of the plant

[Back to Overview](#)

CONTENT

- Understanding of plants as living things
 - Introduction to the parts of a plant and their functions: roots, leaf / leaves, stem and flower
 - Introduction to different uses of plants

[Back to Overview](#)

COGNITION

Learners will be using various Cognitive Skills and will develop both LOTS & HOTS

- Making conclusions about the needs of a plant by experimenting and observing
- Recognising and naming the main parts of a plant
- Understanding the function of the parts of a plant
- Recognizing the importance of plants in our life and their role

See Bloom's Wheel for cognitive learning tasks

[Back to Overview](#)

COMPETENCE

Learners will:

- Develop listening, writing and memorising skills
- Work cooperatively in problem-solving groups
- Explain the importance of plants in our life through spoken language
- Explain the function of the parts of a plant through spoken language
- Match each part of a plant with its function

[Back to Overview](#)

COMMUNITY

- Gaining an understanding of plants as living things
- Establishing respect for plants as living things
- Understanding the importance of plants in our lives (They give us food, oxygen, some are use to make furniture.....)

[Back to Overview](#)

Σχέδιο Μαθήματος & Δραστηριότητες:

Μπορείτε να βρείτε και να κατεβάσετε ολόκληρο το σχέδιο μαθήματος, με τις σχετικές ασκήσεις και powerpoints, στο: <http://languages.dk/clil4u/scenarios/sc8/>

Κεφάλαιο 6: Αξιολόγηση

6.1. Υπόβαθρο

Είναι υψίστης σημασίας, κατά την αξιολόγηση της προόδου των μαθητών στο μάθημα CLIL, να λαμβάνονται υπόψη τόσο το περιεχόμενο όσο και τη γλώσσα, και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να βασίζονται στην αξιολόγησή και στα δύο. Παρόλο που η αξιολόγηση θα πρέπει να ακολουθεί τις αρχές για ορθή πρακτική που θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε οποιοδήποτε περίπτωση, η Ute Massler στο «Κατευθυντήριες γραμμές για την εφαρμογή CLIL στην Πρωτοβάθμια και προσχολική εκπαίδευση» (2011, σ.114) λέει ότι η αξιολόγηση στο CLIL διαφέρει από την παραδοσιακή.

- Πρώτα απ' όλα, επειδή το μάθημα CLIL έχει διπλή εστίαση, πρέπει να δοθεί προσοχή στην αξιολόγηση τόσο της γλώσσας όσο και του περιεχομένου. Η αξιολόγηση αυτή να επικεντρώνεται σε ένα ενιαίο θέμα, θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους στόχους του μαθήματος CLIL, συμπεριλαμβάνοντας ικανότητες, γνώσεις, δεξιότητες, νοοτροπίες και συμπεριφορές.
- Ακριβώς όπως λαμβάνονται υπόψη συγκεκριμένοι παράγοντες που αφορούν τους μαθητές κατά την προετοιμασία του αναλυτικού προγράμματος CLIL, μερικοί από αυτούς τους παράγοντες θα πρέπει επίσης να λαμβάνονται υπόψη κατά την προετοιμασία της αξιολόγησης. Για παράδειγμα, η Massler αναφέρει τα ακόλουθα στοιχεία:
- διάρκεια της σχολικής διδασκαλίας
- την ηλικία κατά την οποία οι μαθητές αρχίζουν να μαθαίνουν την στοχευμένη γλώσσα
- γενικοί επίσημοι κανονισμοί που διέπουν την εκπαίδευση
- Η Massler (2011, σελ 118) τονίζει επίσης τομείς όπως:
 - την ανάπτυξη του περιεχομένου
 - την ανάπτυξη της ικανότητας της στοχευμένης γλώσσας
 - την ανάπτυξη θετικής στάσης απέναντι τόσο στην στοχευμένη γλώσσα όσο και στο περιεχόμενο
 - ανάπτυξη της στρατηγικής ικανότητας τόσο στη γλώσσα όσο και στο περιεχόμενο

Η αξιολόγηση ενός μαθήματος CLIL είναι διαφορετική από τα συνηθισμένα σχολικά εξεταστικά δοκίμια. Με το CLIL, ο μαθητής μαθαίνει ταυτόχρονα καινούριο περιεχόμενο και καινούρια γλώσσα, και ο εκπαιδευτικός πρέπει να είναι σε θέση να αξιολογήσει την πρόοδο του στο κάθε ένα. Οι εκπαιδευτικοί του CLIL μπορούν να χρησιμοποιήσουν την αξιολόγηση και την ανατροφοδότηση τόσο για να ενθαρρύνουν τους μαθητές να εργαστούν για την βελτίωση της κατανόησης του περιεχομένου του μαθήματος, καθώς και να τους βοηθήσουν να επικεντρωθούν στην κατάλληλη και σωστή χρήση της γλώσσας.

Εάν δεν αξιολογηθούν και τα δυο, το περιεχόμενο και η γλώσσα, η διπλή εστίαση του CLIL χάνεται. Ωστόσο, μπορεί να δοθεί μερικές φορές προτεραιότητα στην κατανόηση του περιεχομένου, και μερικές φορές στην ακριβή χρήση της γλώσσας.

Η αξιολόγηση βάση μιας σειράς κριτηρίων είναι πιο χρήσιμη από την εστίαση σε μία μόνο πτυχή της μάθησης, και αυτό γίνεται ευκολότερο αν χρησιμοποιηθούν ρουμπρικές αξιολόγησης (πίνακας διαβαθμισμένων κριτηρίων). Η ρουμπρική αξιολόγησης είναι ένας πίνακας ο οποίος απαριθμεί τα κριτήρια που πρέπει να αξιολογηθούν σε σειρές και χωρίζεται σε στήλες για τον κάθε βαθμό. Σε κάθε κουτάκι, υπάρχει περιγραφή, που καθορίζει τι θα πρέπει να κάνει ο μαθητής για να πάρει τον αντίστοιχο βαθμό. Ο τρόπος που θα είναι σχεδιασμένη η ρουμπρική εξαρτάται από το πώς θέλει να την χρησιμοποιήσει ο εκπαιδευτικός για να παρακινήσει τους μαθητές και να τους βοηθήσει να ολοκληρώσουν με επιτυχία την εργασία τους.

Αν η ίδια ρουμπρική (πίνακας διαβαθμισμένων κριτηρίων) χρησιμοποιηθεί με μια τάξη για πολλές διαφορετικές εργασίες, ή για μια σειρά αξιολογήσεων κατά τη διάρκεια μαθημάτων ενός μακρύτερου προγράμματος ή μιας μεγαλύτερης δραστηριότητας, τότε θα ήταν λογικότερο να εξελίσσεται από αριστερά προς τα δεξιά - από λίγη προσπάθεια προς την άριστη εργασία. Με αυτό τον τρόπο θα είναι εύκολο για τους μαθητές να δουν πώς να βελτιώσουν την εργασία τους για την επόμενη αξιολόγηση.

Ωστόσο, εάν ο πίνακας αξιολόγησης έχει σχεδιαστεί για μια συγκεκριμένη εργασία, όπου οι μαθητές αξιολογούνται μόνο μια φορά, τότε δεν έχουν τη δυνατότητα να βελτιώσουν την απόδοσή τους. Σε αυτή την περίπτωση, ίσως είναι ένα μεγαλύτερο κίνητρο για τους μαθητές να δουν πρώτα τι πρέπει να κάνουν για να διακριθούν, αντί να δουν μόνο πώς μπορούν να προβιβάσουν.

Το πιο σημαντικό δεν είναι η διάταξη της ρουμπρικής, αλλά το περιεχόμενο των κελιών. Τα κελιά παρέχουν την ευκαιρία στο εκπαιδευτικό να καταστήσει σαφές στους μαθητές τι ακριβώς χρειάζεται να κάνουν για να προβιβασθούν, να περάσουν με ικανοποιητικό βαθμό, ή να διακριθούν σε κάθε τομέα της αξιολόγησης. Οι μαθητές μπορούν στη συνέχεια να αποφασίσουν πού να εσιτιάσουν την προσπάθειά τους.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να επιλέξει τα κριτήρια αξιολόγησης. Για παράδειγμα, εάν ένα από τα κριτήρια για μια εργασία στα μαθηματικά είναι η ακριβής μέτρηση, οι μαθητές γνωρίζουν ότι αυτό είναι ένα σημαντικό μέτρο των γνώσεων τους. Αν δίνεται ψηλή βαθμολογία για την κριτική σκέψη, οι μαθητές μπορούν να βεβαιωθούν ότι η απάντησή τους είναι κριτική. Εάν η ομαδική εργασία είναι ένα από τα κριτήρια, οι μαθητές θα κάνουν την προσπάθεια να αλληλεπιδράσουν.

Επιπλέον, αν ένας μαθητής πάρει χαμηλό βαθμό σε μια συγκεκριμένη κατηγορία, ξέρει πού να επικεντρωθεί για να βελτιωθεί. Με τον τρόπο αυτό, η αξιολόγηση μπορεί να αυξήσει την αυτονομία του μαθητή, βοηθώντας τον να κατανοήσει το στόχο της μάθησης τους και πώς να αναγνωρίσει και να καλύψει τυχόν κενά. Η Αυτονομία του μαθητή μπορεί επίσης να ενισχυθεί επιτρέποντας στους μαθητές να προτείνουν ή ακόμη και να επιλέξουν κάποια από τα κριτήρια. Επίσης η αυτοαξιολόγηση και η αλληλοαξιολόγηση (αξιολόγηση μαθητή από μαθητή) μπορεί να παρακινήσει και να ενθαρρύνει τους απρόθυμους μαθητές.

6.2. Αξιολόγηση CLIL στην Πράξη

Δείγμα Πίνακα Αξιολόγησης

Με μια προσέγγιση της μεθόδου CLIL, η αξιολόγηση περιεχομένου είναι πιθανό να είναι πολύ παρόμοια με αυτή που χρησιμοποιείται ήδη στην «παραδοσιακή» διδασκαλία. Ωστόσο, μπορεί επίσης να συμπεριληφθεί η χρήση θεματολογικού λεξιλογίου (ως επικοινωνία) καθώς και η ικανότητα αναγνώρισης σχετικών πληροφοριών, για παράδειγμα:

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ

Κριτήρια	4 - άριστα	3 - καλά	2 - ικανοποιητικά	1 - Μη ικανοποιητικά
Χρήση συγκεκριμένου θεματολογικού λεξιλογίου σε γραπτή εργασία.	Όλες οι νέες λέξεις χρησιμοποιούνται καταλλήλως σε απλές προτάσεις	15 νέες λέξεις χρησιμοποιούνται καταλλήλως σε απλές προτάσεις	10 νέες λέξεις χρησιμοποιούνται καταλλήλως σε απλές προτάσεις	Λιγότερες από 5 νέες λέξεις χρησιμοποιούνται καταλλήλως σε απλές προτάσεις
Αναγνώριση σχετικών πληροφοριών από διάφορες ιστοσελίδες	Σχετικές πληροφορίες που προσδιορίζονται από τουλάχιστον τρεις διαφορετικές ιστοσελίδες	Σχετικές πληροφορίες που προσδιορίζονται από τουλάχιστον δύο διαφορετικές ιστοσελίδες	Σχετικές πληροφορίες που προσδιορίζονται από τουλάχιστον μία ιστοσελίδα	Πρόσβαση σε πάνω από μια ιστοσελίδα, αλλά χωρίς αναγνώριση σχετικών πληροφοριών

Άλλα παραδείγματα πιθανών κριτηρίων αξιολόγησης:

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ

Κριτήρια	4 - Άριστα	3 - καλά	2 - ικανοποιητικά	1 - Μη ικανοποιητικά
Δυνατότητα να συνεργάζονται σε ομάδα	Ο μαθητής συνεχώς δουλεύει με συνέπεια ως μέλος της ομάδας, δείχνοντας πρωτοβουλία, οργάνωση προς ολοκλήρωση των εργασιών, και υποστηρίζει όλα τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας	Ο μαθητής συχνά δουλεύει με συνέπεια ως μέλος της ομάδας, δείχνοντας πρωτοβουλία, οργάνωση προς ολοκλήρωση των εργασιών, και υποστηρίζει όλα τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας	Ο μαθητής μερικές φορές δουλεύει με συνέπεια ως μέλος της ομάδας, δείχνοντας πρωτοβουλία, οργάνωση προς ολοκλήρωση των εργασιών, και υποστηρίζει όλα τα υπόλοιπα μέλη της ομάδας	Ο μαθητής αναγνωρίζει ότι είναι μέλος της ομάδας, αλλά προσπαθεί πολύ λίγο για να βοηθήσει στην επίτευξη της επιτυχίας της ομάδας

ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ

Όπως εισηγείται η Massler, η αξιολόγηση είναι επίσης μια ευκαιρία για να είναι ξεκάθαρες στους εκπαιδευόμενους οι ικανότητες που αξιολογούνται. Φυσικά, υπάρχουν σημεία που συμπίπτουν σε όλες τις πτυχές του μαθήματος CLIL, και τα “μπορώ” που σχετίζονται με τα άλλα ‘C’s μπορούν να θεωρηθούν ως ικανότητες, και να αξιολογηθούν ως τέτοιες. Με την συμπερίληψη ειδικών ικανοτήτων σε μια ρουμπρίκα αξιολόγησης, ωστόσο, ο εκπαιδευτικός έχει την ευκαιρία να καταστήσει σαφές, όχι μόνο ποια ικανότητα θεωρείται σημαντική για μια συγκεκριμένη δραστηριότητα στην τάξη, αλλά και να δείξει πώς η ικανότητα αυτή μπορεί να βελτιωθεί και να αναπτυχθεί από κάποιο μαθητή. Παραδείγματα για αυτό φαίνονται στην παρακάτω ρουμπρίκα για αξιολόγηση από συμμαθητές, σημειωμένα με *.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΣ	Αρχή 1	Ανάπτυξη 2	Ολοκλήρωση 3	Άριστα 4
Σειρά διαφανιών	Πολύ λίγη οργάνωση	Υπάρχει κάποια οργάνωση αλλά είναι δύσκολο να την παρακολουθήσεις	Φτωχή οργάνωση αλλά είναι εμφανής η ανάπτυξη της παρουσίασης	Ξεκάθαρη οργάνωση, εύκολη η παρακολούθηση
Εικόνες και γραφικά	Μικρά και δυσνόητα	Ορατά αλλά δυσνόητα	Ορατά με προσπάθεια αλλά ευκατανόητα	Ορατά και ευκατανόητα
Διαφάνειες κειμένων	Υπερβολικά μικρά για ανάγνωση	Ξεκάθαρο κείμενο αλλά δύσκολο περιεχόμενο για κατανόηση	Υπερβολικά μικρό για ανάγνωση αλλά ευκατανόητο περιεχόμενο	Ξεκάθαρο και ευκατανόητο κείμενο
Περιεχόμενο διαφανειών	Μη κάλυψη όλων των θεμάτων	Μερική κάλυψη των θεμάτων	Κάλυψη των πλείστων θεμάτων	Κάλυψη όλων των θεμάτων
*Χειρισμός των διαφανειών	Αδέξιος χειρισμός	Αργοπορία στην αφαίρεση προηγούμενης διαφάνειας και εμφάνιση της καινούριας	Δισταχτικές αλλαγές ανάμεσα στις διαφάνειες	Ομαλή και έγκαιρη μετάβαση

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑΣ	Αρχή 1	Ανάπτυξη 2	Ολοκλήρωση 3	Άριστα 4
Διαφάνειες σχετικές με το περιεχόμενο ομιλίας	Διαφάνειες μη σχετικές με το περιεχόμενο ομιλίας	Μόνο μερικές διαφάνειες σχετικές με το περιεχόμενο ομιλίας	Μόνο ένα μικρό μέρος του περιεχόμενου της ομιλίας δεν σχετιζόταν με τις διαφάνειες	Το περιεχόμενο της ομιλίας ήταν σχετικό με τις διαφάνειες
Γλώσσα	Πολλά προβλήματα με τη προφορά και την γραμματική	Μερικά προβλήματα με τη προφορά και την γραμματική	Πολύ λίγα προβλήματα με τη προφορά και την γραμματική	Άριστη προφορά και γραμματική
*Χρήση γλώσσας ως γέφυρα	Αλλαγή θέματος διαφάνειας χωρίς επεξήγηση	Εισαγωγή επόμενης διαφάνειας/μέρους χωρίς περιγραφή της παρούσας διαφάνειας	Περιγραφή της παρούσας διαφάνειας και εισαγωγή επόμενης διαφάνειας	Καλή επιλογή γλώσσας ως γέφυρα ανάμεσα στις διαφάνειες
Επικοινωνιακές δεξιότητες	Η προφορική παρουσίαση διαβάστηκε	Το μεγαλύτερο μέρος της προφορικής παρουσίασης διαβάστηκε	Μέρος της προφορικής παρουσίασης διαβάστηκε	Η προφορική παρουσίαση ήταν προετοιμασμένη χωρίς οποιαδήποτε ανάγνωση
Διαμερισμός παρουσίασης ανάμεσα στα μέλη της ομάδας	Μόνο το ένα μέλος μίλησε	Το ένα μέλος μίλησε την περισσότερη ώρα	Το ένα μέλος μίλησε αναλογικά πολύ περισσότερο από τα υπόλοιπα	Τα μέλη της ομάδας μοιράστηκαν ισότιμα την παρουσίαση

Βασισμένο στο: Alberich, English through Science (2009), as seen in CLIL – Coyle, Hood, Marsh (2010).

Κεφάλαιο 7: Δείγματα από βίντεο

Έξι βίντεο CLIL4U με υψηλή ποιότητα εγγραφής που δείχνουν την χρήση του CLIL στην τάξη

Παρακολουθήστε και τα έξι βίντεο με τη σειρά <https://youtu.be/TJuNcglNvT8>

Ηλεκτρική Ενέργεια και Εξοικονόμηση Ενέργειας (Δημοτικά σχολεία) <https://youtu.be/GeuhSZM20Pg>

Τεχνικές για το Μάθημα Τέχνης (Δημοτικά Σχολεία) <https://youtu.be/a2UPHrN7T3A>

Δοκιμή και Λάθος (Δημοτικά Σχολεία) <https://youtu.be/3i99NiQQYZc>

Ηλεκτρονικά Κυκλώματα (Επαγγελματικές Σχολές) <https://youtu.be/fvSKTXN57Fs>

Αυτοματισμοί Σπιτιών (Domotics) (Επαγγελματικές Σχολές) <https://youtu.be/MP1-AB-J7SjY>

Διοίκηση Γραφείου (Επαγγελματικές Σχολές) <https://youtu.be/9MEDk1fV0CO>

Περισσότερα βίντεο που μπορούν να χρησιμεύσουν ως πηγή έμπνευσης , αλλά με χαμηλότερη ποιότητα εγγραφής:

Το CLIL στην Τάξη

Τα ακόλουθα δυο βίντεο δείχνουν την χρήση της μεθόδου CLIL σε δύο Δανέζικα σχολεία, ένα EEK και ένα Δημοτικό Σχολείο:

Το CLIL σε EEK (SDE – Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle, Denmark):

<https://vimeo.com/110770557>

Το CLIL στο Δημοτικό Σχολείο (KGS – Kroggaardskolen, Denmark):

<https://vimeo.com/111743742>

Άλλα μαθήματα CLIL:

ICMG Italy-Year 4 testing "Trial and Error" <https://vimeo.com/114007299>

ICMG Italy Year 3 testing "Superheroes" <https://vimeo.com/113534777>

ICMG Italy Year 4 testing "Plants in Depth" <https://vimeo.com/112942144>

ICMG Italy - A Clil Classroom <https://vimeo.com/113533912>

ICMG Italy A Clil Class - Morning Routing <https://vimeo.com/112638452>

Συνεντεύξεις με Εκπαιδευτικούς Περιεχομένου

Εκπαιδευτικοί Περιεχομένου στο Πανεπιστήμιο - Κολλέγιο (SUPSI - University of Applied Sciences and Arts of Southern Switzerland, Switzerland): <https://vimeo.com/111369804>

Εκπαιδευτικός περιεχομένου από Κολλέγιο EEK (Intercollege - Educational Excellence Corporation Ltd): <http://vimeo.com/112289876>

Εκπαιδευτικοί περιεχομένου από ένα Ισπανικό Δημοτικό Σχολείο (ZOLA, part of CECE - Confederación Española de Centros de Enseñanza, Spain): <https://vimeo.com/110462010>

Συνεντεύξεις μαθητών για το CLIL

ΥΦοιτητές EEK του MCAST (Malta College of Arts Science and Technology, Malta):

http://youtu.be/_8LLrO-atQY

Συνεντεύξεις με Φοιτητές με μαθητές και γονείς σε Δημοτικό Σχολείο

Μαθητές και γονείς απο το ICMB (Istituto Comprensivo Montegrappa Bussero, Italy):

<https://vimeo.com/111024548>

Πηγές

Alberich, J *English through Science* (2009), as seen in CLIL – Coyle, Hood, Marsh (2010).

Asikainen, T. et al. (2010) *Talking the Future 2010 – 2020: CCN Foresight Think Tank Report. Languages in Education*. CCN: University of Jyväskylä.

Butzkamm, W. (1998). *“Code-Switching in a Bilingual History Lesson”*.
In: International Journal of Bilingual Education and Bilingualism, 1(2), 81-92.

Christ, H. 2000. *“Zweimal hinschauen – Geschichte bilingual lernen”*.
In Bredella, L. & F.J. Meißner (eds.). *Wie ist Fremdverstehen Lehr- und lernbar?*
Tübingen: Gunter Narr, 43-83.

Anderson, L.W., & Krathwohl, D.R.(Eds.). (2001). *A Taxonomy for learning, teaching and assessing: A revision of Bloom’s Taxonomy of Educational Objectives:*
Complete edition. New York: Longman.

Coyle, D., Marsh, D. & P. Hood. (2010) *Content and Language Integrated Learning*.
Cambridge: Cambridge University Press.

Cummins, J. (1979) *Cognitive/academic language proficiency, linguistic interdependence, the optimum age question and some other matters*.
Working Papers on Bilingualism, No. 19, 121-129.

Doiz, A., Lasagabaster, D. & Sierra, J. (2013)
English-medium instruction at universities: global challenges.
Bristol: Multilingual Matters.

Ioannou Georgiou, S. and Pavlou, P.
Guidelines for CLIL Implementation in Primary and Pre-primary Education, 2011.
http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/Anglika/teaching_material/clil/guidelines-forclilimplementation1.pdf

Lamsfuß-Schenk. 2002. *“Geschichte und Sprache – Ist der bilinguale Geschichtsunterricht der Königsweg zum Geschichtsbewusstsein?”*.
In Breidbach, S., G. Bach & D. Wolff (eds.). *Bilingualer Sachfachunterricht: Didaktik, Lehrer-/Lernerforschung und Bildungspolitik zwischen Theorie und Empirie*.
Frankfurt: Lang, 191-206.

Marsh, D. Frigols, M. Mehisto, P. & Wolff, D. (2010) *The European Framework for CLIL Teacher Education*, Graz: European Centre for Modern Languages, Council of Europe.

Marsh, D., Vázquez, V. & Frigols Martin, M. (2013) *The Higher Education Languages Landscape: Ensuring Quality in English Language Degree Programmes Valencia*: VIU.

Marsh D. (2000) *Using Languages to Learn and Learning to Use Languages*, Jyväskylä, University of Jyväskylä , Langé G. (ed.).

Massler et al, 2011, *“Effective CLIL Teaching Techniques”* in Guidelines for CLIL Implementation in Primary and Pre-Primary Education, eds S Ioannou-Georgiou & P Pavlou.

Mehisto, P., Genesee (eds) (in press) *Building Bilingual Education System: Forces, Mechanisms and Counterweights*. Cambridge: Cambridge University Press.

Mehisto, P., Marsh, D., Frigols, M. (2008) *Uncovering CLIL: Content and Language Integrated Learning in Bilingual and Multilingual Education*. Macmillan: Oxford.

Mehisto, P. (2012). *Excellence in Bilingual Education: A Guide for School Principals*. Cambridge: Cambridge University Press.

Pavesi, M. Bertocchi, D. Hofmannova M. & Kazianka, M. (2001) *CLIL Guidelines for Teachers*, TIE CLIL, Milan.

The International CLIL Research Journal *“Coping with CLIL: Dropouts from CLIL Streams in Germany”* Article 5 of Volume 1 (4).

Vygotsky, L.S. (1978). *Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Wolff, D. (2004): *“Integrating language and content in the language classroom: Are transfer of knowledge and of language ensured?”* Proceedings of the GERAS, Paris, GERAS.

Eurydice report. CLIL at School in Europe (2006): <http://languages.dk/clil4u/Eurydice.pdf>

TIE-CLIL Project Publications

- Marsh D. - Langé G. (eds.), *Using Languages to Learn and Learning to Use Languages*, Jyväskylä, University of Jyväskylä , 2000, Langé G. (ed.), Website: available from: <http://archive.ecml.at/mtp2/CLILmatrix/pdf/1UK.pdf> {1 September, 2014}
- Pavesi M. et al, *Teaching through a foreign language*. Website: available from: www.ub.edu/filoan/CLIL/teachers.pdf {2 September, 2014}

Εταίροι

Confederación Española de Centros de Enseñanza (CECE) <http://www.cece.es>

Centro Educativo Zola
Las Rozas

Colegio Zola <http://grupozola.es>

ETI - Executive Training Institute Malta <http://www.etimalta.com>

KROGGÅRDSSKOLEN

Kroggårdsskolen www.kroggaardsskolen.odense.dk

MCAST

Malta College of Arts, Science & Technology

Malta College of Arts, Science and Technology (MCAST) <http://www.mcast.edu.mt>

**SYDDANSK
ERHVERVSSKOLE**

Syddansk Erhvervsskole Odense-Vejle <http://www.sde.dk>

I.C.S. MONTE GRAPPA <http://www.icsbussero.gov.it>

INTERCOLLEGE

Intercollege <http://www.nic.intercollege.ac.cy>

SUPSI

La Scuola universitaria professionale della Svizzera italiana (SUPSI) www.supsi.ch
